

Z batiskafom
4.050 metrov
pod morsko
gladino

15. februarja sta Francoza Nicho-
las Houot in Henri Willm dosegla z batis-
kafom globino 4.050 metrov in tem pre-
segla Piccardov rekord v Neapeljskem
zalivu za 300 metrov.

Dakar, februarja, 15. februarja ob
13.12 zve se z batiskafom »FNRS-3« do-
takna dina Atlantika 4.050 metrov pod mor-
sko gladino.

OB ZORI 15. FEBRARA. — To je bil dan našnega podvigha. Ob zori je bilo vse pripravljeno,
vkrcala sva se na ladjo »Elie Monnier«, ki naju je prideljal do kraja potopitve. Morje je bilo
neimino, pa tudi naju je prevzel rahel nemir. Vso noč nisva zatisnila.

Končno smo z grezilom našli ustrezajočo globino. Ustavili smo se tam, kjer je pokazalo
globino 4.050 metrov. Odmed z dna je bil jasen, torej trdnost ugodna za pristanek.

Napočeli je trenutek preizkušnje. Z gumijastim čolnom sva pristala ob batiskatu, med-
tem ko so se trije potapjalci trudili okoli njega in ga s precešnjem zamudo pripravili za
spuštanje. Potem sva zaloputnila vrata nad nama.

Ostala sva sama.

Ko sva privala zadnjega izmed 14 vijakov, je bila ura točno 18. Odprija sva ventili
in balastni prostor je pritekel voda.

Po radiju sva poslušala glas komandanata »Elie Monnier«: »Batiskaf je že do polovice
v vodi, samo antena se še vidi... Na svidjenje...« Ničesar več nisva slisala. Ob 10.30 sva
izginila pod površino.

Vedno bolj se je temnilo. Prodrala sva v svet, kjer lahko živi človek samo v jekleni
trdnjavici. Prizgala sva žaromete, voda je bila motna in polna plankonta.

Odločili sva se, da do globine 2000 metrov ne bova zavirala potapljanja. Kazalci manome-
trov so se počasi premikali, midva pa sva mrljasto priravljala fotoaparate.

SUM NEVIHTE. — Ob 10.40 sva bila 400 metrov globoko. Mimo naju so plavali cevkaši in cel

grozdji morskih živali.

Ob 11 — 1000 metrov. Pipa manometra rahlo pušča. Z največjim klijutjem sva se spravila
na jih in jo privila. Potapljalca sva se se s hitrostjo 50 centimetrov na sekundo. Mimo opaža-
valnega okenska so plavali morski klobukti, cevkaši, »ribja juha« pa je postajala vedno
bolj gostja.

Ob pol 12 so kazali manometri že globino 2000 m in takrat je Willm prisnil na gumb
za balast. Tona kovine je pada na najni batiskaf s pomirjujočim sumom, kot bi zunaj divjala
nevitka.

Houot je posiljal po oddajniku poročilo na površino: »Vse je v redu, globina 2000 metrov.«

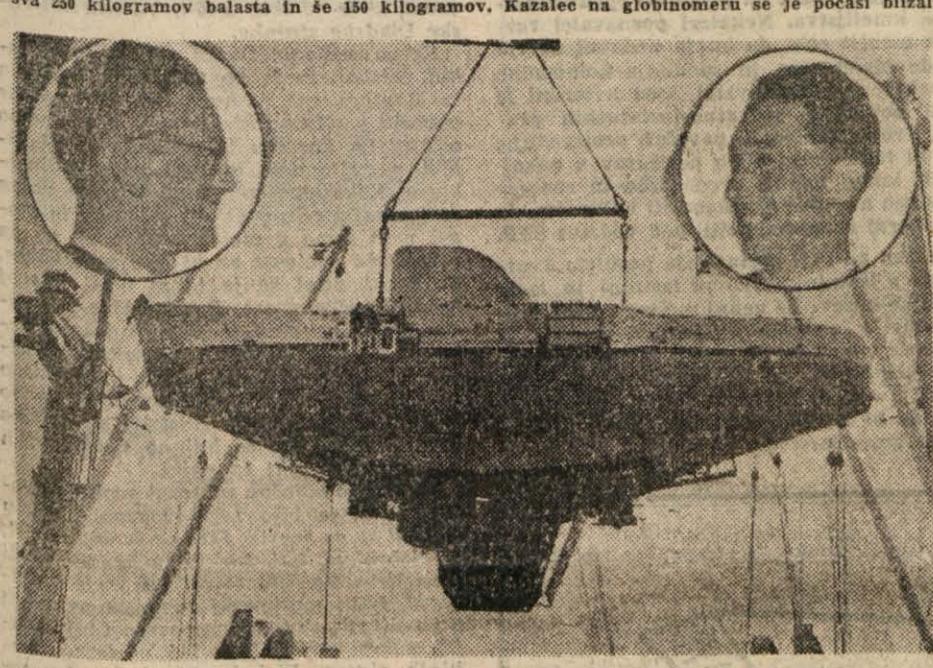
Zaradi zmanjšanja balasta se je hitrost potapljanja zmanjšala. Kazalec hitrosti je bil skoraj
na ničli.

Okoli naju so plavali prelepi rdeči rarogi, toda prehitro, da bi jih lahko bolje opazovalo.

Ob 12 — 3000 metrov. Spet sputnila balast in poročala na površino. V globini sva, ki jo
je dosegel Picard. Se nihče ni prodri globlje! Spet skrben pregled vseh naprav, ki so izpo-
stavljeni zunanjemu pritisku. Misliša na to, da na vsak kvadratni centimeter batiskafa pritiske
300 kilogramov! Instrumenti naju pomirijo.

NA DNU. Okrog naju še vedno »ribja juha« z ralci, klobukti in cevkaši.

Ob 12.45 kažejo manometri globino 3600 metrov. Blizava se cilju. Spuščanja morava ře-
boj zadržati, ker ne veva, kakšno je dno. Pristali bova moralna čim bolj previdno. Spreda
sva 250 kilogramov balasta in se 150 kilogramov. Kazalec na globinomeru se je počasi blizal

točki, ki je označevala dno. 100 metrov, 50 metrov, 20 metrov. Spuščala sva se tako
počasi, da je bila videti »ribja juha« okrog naju povsem negibna. Samo kazalec nama je dokaza-
val, da se spuščava.

Nenadoma je Houot pretregal tišino: »Vidim dno!« Pretreslo naju je. Res, žarometi so
obrtali zareč krog. Kabel za zavirjanje je podrsal po dnu. »FNRS-3« se je ustavil. Z dno
se je dvignil oblik drobne piskev in se kmalu razobil. Ljubke skupine rib so plavale
naokrog, atnilično, da bi bile podobne kristalnim tulipanom in se so rahlo pozabivali.

Ponem razlik: »Morski somi.« Začenelen se nama je bližal, bil je vsaj 2 metrov dolg in
njegovi očesni sta brez strahu opazovali nestvor iz drugega sveta. Povsod sva pri potapljanju
srečavala morske some. Človek bi misli, da jih je na milijone.

Ura je bila 14.46. Raheil drget je streljal »FNRS-3«. Kaj je to? Preostanek balasta se je
odtrgal in proti najini volji sva se začela dvigati. Z ultra-zvokom sva obvestila »Elie Monnier«.
Z veliko hitrostjo sva se dvigala.

Ob 15 sva bila spet na površini. S »FNRS-3« se ne bova več potapljal, toda lahko
reče, da sva v njem preživelaja najlepše ure največjega življenja. Preizkusila sva ga in zdaj ga
bodo preizkusili še znanstveniki in razkrili človeštvo nov svet, ki ga do danes ni še nihče
pozna.

RES JE, ČE VEJAMETE AH NE!

Na slike vidimo Karlo Macleod potem,
ko se je s pomočjo danskih zdravnikov
spremenila v žensko. Prej je bila član
ameriške armade in se je pisala Karel
Macleod. Operirali so jo pred letom dni —
nato pa je zdravljene z manjšimi opera-
cijami trajalo celo leto. Na slike je oble-
čena v obliko, ki si jo je kupila za svoj
27. rojstni dan in 26. februarja.

Ket znano, so tudi pred letom dni dansi
zdravniki operirali ameriškega vojaka
Jorgensena in mu spremenili spol.

V zvezi s temi operacijskimi poročaji, da
dobivajo dansi zdravnik dnevno na sto-
tine pisem, v katerih jih najrazličnejši
ljudje prosijo za podobne kirurške pose-
ste. Sedaj je bilo dansko ministrstvo za
zdravstvo prisiljeno objaviti sporočilo, da
je po novih določbah vlade zelo težko do-
biti dovoljenje za podobne operacije, do-
biti na ga je mogoče le, če je prosilec dansi
čirčavilan, ali pa vsaj že daj časa živl-
ja na Danskem.

To pa se ni vse. 35-letni oče dveh otrok,
bivši pilot RAF, se je po vsej Iz Londo-
na 6. marca spremenil v očarljivo blondin-
ko. Zdravniki menijo, da je to največji
uspeh britanskih kirurgov na področju
hormonalne znanosti. Zgodilo se je že, da
so spremenili spol pri mlajših osebah, toda
še nikoli pri možu, ki je oče dveh otrok.

Angleške oblasti so že spremnile krstni
list Roberta Cowella, sina generalmajorka
Cowella, častnega kirurga Georga VI. Na-
mesto deček, so zapisali deklica.

Cowell je preživel 35 let svojega življe-
nia zelo moško. Bil je dirkač z moto-
ciklom, priznan šofer, poročnik v RAF, se-
strejšen nad Nemčijo in šest mesecev v
ujetniškem taborišču. Po vojni se je
ukvarjal s konstrukcijo dirkavnih avto-
mobilov. Potem pa so ga nenadoma pričele
mučiti telesne in duševne težave. S hor-
monalnim zdravljem so ga po treh letih
priveli do stanja, v katerem ga je bilo
mogoče operirati. Medtem se je tudi ločil
od svoje žene.

Londonski dnevniki tolazijo bralec,
predvsem poročene, da je to osamljeni pri-
mer in naj se nikar ne bojijo, da bi se tudi
najm kaj podobnega prijetilo...

... Iz ameriškega vojaka Carla Macleoda pa Carlotta

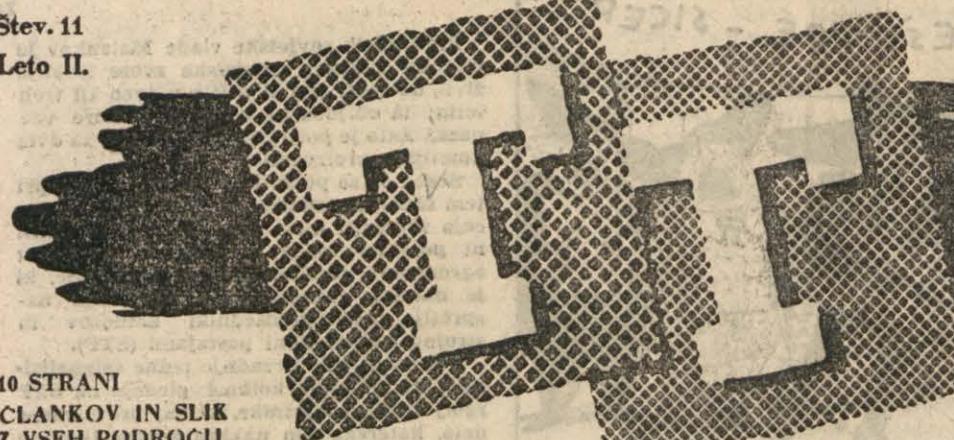
... Iz avtomobilskoga dirkača na zgornji
slike je nastala plav-
valosa Roberta Cowella

Naša tribuna:
(na 4. strani)

Stev. 11
Leto II.

Primorska kliče!

Ljubljana, 18. marca 1954

tedenska
tribuna

**TEDNIK
»SLOVENSKEGA
POROČEVALCA«**

Cena 15 din

**ALI SE BO »SEDEMLETNA
VOJNA« LETOS KONČALA
OKROG ZELENE MIZE?**

Petega marca interpelacija o po-
ložaju v Indokini pred Narodno
skupščino. Osmega marca je pri-
šla v Pariz vietnamska delegacija,
da bi se pogajala o političnih
vprašanjih francosko vlado. Čez dober
mesec se v Ženevi konferenca o Indokini ob
priostnosti predstavnikov Sovjetske
zveze in Kitajske. 22. februarja je sprožil
predsednik indijske vlade Nehru predlog o »prenhanju ognja«. Ni dolgo tega, kar
se je iz Indokine vrnil francoski obrambni
minister Pleven. Vlada ZDA je pred-

19. t. m. na Jesenicah
ob 13.30 in 20. uri v Mestnem gledališču
20. t. m. v Kranju
ob 18. in 20. uri v kinu »Storžič«
25. t. m. v Novem mestu
ob 18. in 20. uri v kinu »Krkas«

TEMNI OBLAKI NAD INDOKINO

dobrim tednom obljubila povečanje materialne pomoči Indokini v znesku 1 milijard dolarjev, namesto doseganjih 785 dolarjev na leto. Pred dvema tednom je Pentagon imenoval generala O'Daniela za šefu ameriške misije v Saigonu, čeprav je ta general prej zavzemal precej višje položaje itd. itd. Skoraj vsak dan, go-
tovo pa vsak teden prihaja iz Indokine vesti, ki govorijo prav toliko o miru v tem delu sveta, kolikor o tem, kako naj bi se »uspešno« nadaljevala vojna, ki že dobrih sedem let hrani nad to dejelo...

**KONEC PREDORA
ALI PREDOR BREZ
KONCA?**

Kje smo? Kam gremo? Ali ima vlada določeno politiko glede tega in to eno
sam? se sprašujejo Francizi, ki so že naveličali poslušati neprestana ponavljaj-
anja obljub (totalna zmaga je bližu... to-
da jutri) in ki z nezaupanjem gledajo na
tiste, ki jim pomenijo pogajanja isto kot
kapitalizacija...

Vojaški poveljniki sporočajo iz Indokine, da »bodo francoski silni izbojevale gotovo
zmago najkasneje v enem letu, če pa ne v
enem letu, pa »vsaj v 18 mesecih«, in da je
mogoče že zagledati skonec predora in
da vojna v Indokini pravzaprav ni »pre-
dor brez konca«.

STATUS QUO 1954

Francoški poveljstvo se sklicuje na ne-
katere svoje napovedi in pravi, da »sov-
ražnik ni izvedel vseh svojih načrtov, ki
jih je imel pripravljene že lani«; ofenzivo
na vseh frontah, če o fronti sploh lahko
govorimo v takšni vojni, kot je indokita-
jska...

Vsekakor je res, da so se Francizi okre-
pili (oz. so jih podprli Američani z bomb-
niki B-26 in 250 tehniki ter kupi lahkega
in težkega orožja), toda vsaj v enaki meri
so okrepile tudi sile Vietminha. Polo-
žaj za Francoške vsekakor ni ugoden, kajti
razen trikotnika ob Hanoju, ozkega ob-
morskega pasu ob mestu Hué in nekaj
ozemlja na jugu v Košinšini, je vse ostalo
vietnamsko področje pod dnevno in še bolj
gotovo pod nočno kontrolo Ho Ši Minho-
vih sil.

Ce so Francizi dobili značno pomoč iz
ZDA, jo je Ho Ši Minh dobil od Kitajscev.
Vietminhove sile imajo sedaj razmeroma
dobro protiletalsko topništvo, imajo dobre
mine, ki jih skoraj ni mogoče odkriti, iz-
maledi pa dobitajo na frontu dobro izur-
jene čete. Ho Ši Minh ima sicer tudi te-
žave: žetev riža ne dopušča preveliko re-
krutacijo, kajti sicer ne bi imela ne-
zaščite ne fronta kaj jesti; opaža se tudi
utrujenost med bojevnikimi, kar je povsem
razumljivo, če pomislimo, da divja »vojna
po džunglah« že dobrih sedem let.

Ce so Francizi dobili značno pomoč iz
ZDA, jo je Ho Ši Minh dobil od Kitajscev.
Vietminhove sile imajo sedaj razmeroma
dobro protiletalsko topništvo, imajo dobre
mine, ki jih skoraj ni mogoče odkriti, iz-
maledi pa dobitajo na frontu dobro izur-
jene čete. Ho Ši Minh ima sicer tudi te-
žave: žetev riža ne dopušča preveliko re-
krutacijo, kajti sicer ne bi imela ne-
zaščite ne fronta kaj jesti; opaža se tudi
utrujenost med bojevnikimi, kar je povsem
razumljivo, če pomislimo, da divja »vojna
po džunglah« že dobrih sedem let.

**POLITIKA
IN STRATEGIJA**

pa tudi fevdalci iz Laos-a na Kambodži,
lahko manj nudijo indokitaškemu ljud-
stvu, kakov mu obljubila propaganda Viet-
minha. Strateško pa ma Vietminh najbrž
tri cilje, ki imajo tudi zemljepisni po-
men: najprej hočejo Ho Ši Minha sile
preseči vse ceste, po katerih je mogoč
motoriziran promet, zato pa iščese Fran-
cozi predvsem pomoč v letalih. Drugi cilji
je okupacija Laos-a, zlasti še njegovih se-
vernih predelov, kar naj bi omogočilo na-
daljnja prodirjanja proti jugu skozi narod-
nostno mešano ozemlje severnega Laos-a,
ker je to področje najprikladnejše za poli-
tično-vojaške namene, ki težijo k siamski

Kje so vojaki? bi lahko napisali pod to sliko. Mogoče je najboljši odgovor za ne-
uspehe francosko-indokitaških čet v bojih proti Ho Ši Minhu. Slika kaže francosko
patruljo — zaščitnico — pri umiku v Laos, ki je pokrit s skoraj neprehodnimi
džunglami

meji. In tretji cilj je povezati razpršene
»otoke« odpora, ki so raztreseni po vsej
Indokini (vstevki Kambodža).

Danes je očitno, da

vojna v Indokini ni

samo »notranja zade-
va« Francozov, niti ne

bolj spremlja v med-
narodno vojno, kjer v tej ali drugačni ob-
liki sodelujejo tudi

velesile. Kakšne so

možnosti konference v

Ženevi, da bi se

»sedemletna vojna«

naposled kontala? —

Trenutno so trije predlogi:

1. umik Francozov

</

Likvidacija likvidatorja

Danes slavljen, jutri pogubljen ali — po sovjetski rečenici — likvidiran! Take usode mnogih sovjetskih oblastnikov je sedaj delenec tudi »madžarski Berija«, šef madžarske državne varnosti Petar Gabor, ki je bil, kakor prav zelo kratko madžarsko uradno sporočilo, obojen na dosmrtno ječo zaradi zločinov proti narodu in državi in zlorabe oblasti. Z njim vred sta bila obojena tudi bivši madžarski pravosodni minister Decsi in neki bivši načelnik državne varnosti na deset oziroma devet letje.

Petar Gabor, nekdaj skromni židovski krojač Auspitz, je začel svojo politično kariero takrat, ko je bil v SSSR že sprožen tekoči trak likvidacij. Pred belim terorjem Horthyjevega režima je Auspitz po prvi svetovni vojni zbežal iz Madžarske in ker se je med begom pridružil komunistom, ki se imeli večino med begunec in tudi najboljšo organizacijo, je prišel v ZSSR. Kako so pri Kominterni postali najnaj pozorni, sicer ni znano, znano pa je, da je bil po moskovskih navodilih med drugo svetovno vojno pod novim imenom Petar Gabor med ustanovitelji in voditelji ilegalne komunistične organizacije na Madžarskem. Ko pa je prišla ta organizacija navskrbi z novo sovjetsko konceptijo ljudske fronte, je postal Gabor njen likvidator. Hladnjekrivo je likvidiral svoje najboljše prijatelje in tovarisce.

Po vojni je postal šef madžarske državne varnosti in ker je takrat državna varnost predstavljala posebno ministrstvo, je bil tudi minister, hkrati pa je bil enel čin generala. Pripravljal je gradivo za procese proti najrazličnejšim »sovražnikom naroda in države« in je bil tako, kakor Berija v ZSSR, vsemogočni likvidator na Madžarskem.

To je trajalo do konca leta 1952, po aferi Slanskega na Češkem pa so se začele razširjati vesti, da je odstavljen, kakor je bil takrat v zvezi s sovjetsko gonjo proti Zidom odstavljen madžarski pravosodni minister Julius Dencsi. Urado je bila potrjena samo razrešitev pravosodnega ministra, o ministru in šefu državne varnosti pa ni bilo nobene uradne objave do lani, ko je bilo razglašeno imenovanje novega madžarskega ministra za notranje zadeve in je bilo tudi nekdanje samostojno ministrstvo državne varnosti ukinjeno ter združeno z notranjim ministrstvom. Takrat, 1. julija 1953, je bil imenovan tudi novi šef madžarske državne varnosti, kar je pač dovolj jasno povedalo, da je Gabor odzidan.

Pri vseh takih objavah pa o usodi nekdanjega vsemogočnega šefa državne varnosti ni bilo niti besedice in še zdaj je kratka uradna vest objavila njegovo likvidacijo. Veliki likvidator Petar Gabor ni več potreben ter je likvidiran morda tudi zato, da ne bi izdal kak kobiljevega iz preteklosti novih zaupnikov Moskve na Madžarskem. Razglasitev njegove likvidacije je po svoji vsebinai taka, da ni izključena domnevna, da je bil Petar Gabor že pred meseci likvidiran s strehom v tlu. Gabor je že dolgo vržen z vrha madžarskega državnega in partizanskega življenja ter pri tem način njegovo likvidacijo res ni važen, važno je pač samo, da je njegova likvidacija popolna v ječi ali pa že v grobu...

Kočljiva naloga za švedsko carino

Ko je predsednik mednarodne smučarske zveze Švicar Hodler prispel na švedsko letališče Bromma, je imel med svojo prtljago tudi nekaj kilogramov kolajn, ki naj bi jih dobili zmagovalci smučarskih tekem. Na Švedskem pa veljavjo za uvoz izdelkov iz plremenitih kovin posebni predpisi in so bili zaradi tega cariniki v veliki zadregi. Uradniki carine na letališču so se obrnili na svoje predstojnike in po daljšem posvetovanju je bila nerodna zadeva rešena tako, naj se kolajne obravnavajo kot tranzitno blago, ker verjetno ne bodo ostale v državi. Švedski smučarski privati pa so vendarne dobili tri kolajne in zdaj premišljajo švedski carinski uradniki, kdo naj za te kolajne plača uvozno carino.

Izdaja časopisno-založniško podjetje SZD: »NAS TISK«. Odgovorni urednik dr. Dušan Savnik. — Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica 7, telefoni: 23-522, 23-523, 23-524, 23-525 in 23-526 (interna številka 33). Uprava: narodnički, in oglašni oddelki: Ljubljana, Tomšičeva 7, telefoni: 23-522, 23-523, 23-524, 23-525, 23-526 (interna številka 18), številki tek. rac. pri Narodni banki 601-T-428.

»Vsak hip boste zagledali našo prestolnico«, nam je dejal starejši, zelo skrbno in izbrano blečeči sotopnik. Bil je neki industrialec, ki se je vozil z Danske, kjer je bil po kupičkih poslih, domov. Vso pot, od kar smo odprli zaspane oči, nam je zelo vneto pripovedoval razne zanimivosti o svoji domovini. Govoril je seveda vse v »super-superlativih«. Bila je to Svedska gledana skozi njegova očala in iz besed je zvenel skoraj malce pretiran ponos. To smo spoznali kasneje, vendar smo si že takrat mislili svoje. Jugoslavija je bila zanj dežela — »nekje na koncu sveta«. Ta je imel o našem življenju dokaj meglene in silno čudne pojme. Končno je priznal, da smo »čisto Evropeji, kdo bi si bil misil?« Zejo dobro pa je klub temu poznal težke čase, ki jih je Jugoslavija preživelu med vojno. To nam je samo zatrdil, potem pa takoj obrnil pogovor v drugo smer in je preselil vprašanje, kako je vojno občutila Svedska in če jo je sploh. To se nam je kasneje še nekajkrat primerilo, in smo prissli polagomo do spoznanja, pa tudi naši, ki živijo gori, so nam povedali, da se Svedi, če je le mogoče, ognejno takim razgovorom Svedska ni domaže že 150 let občutila nobene vojne in tudi zadnje ne. Nemoteno se je razvijala in gradila, le da so cene medtem nekaterim stvarem nekoliko poškodile.

Tako se je res čez nekaj minut pred nam razgnal Stockholm, ki nas je resnič-

Spektakl Joca McCartyja postaja čedalje bolj hrupen

Povest o Indijancih

9. septembra 1878 se je 284 sestranih in zdelanih Indijancev prebilo iz obroča, ki so ga skovali ameriški vojaki okoli njih. Obrnili so hrbot prostranim ravninam Oklahome in udarili na sever k bregovom reke Yellowstone, v Montani, 2200 kilometrov daleč. Pripadali so plemeni Cheyennev, ki so nekaj srečno živel v ameriških Skalnih gorah. Od 284 jih je bilo le 87 moških nad 13 let. Bežali so pred malarji, pred gotovo smrto v indianskih rezervacijah, umikali so se pred prerijskimi požari in pred zasedajočimi konjeniki ameriške vojske. Bežali so tako rekoč brez hrane in orooja in smrt jih je kosila med poro. Njihovo odiseajo po ameriških prerijah in Skalnih gorah, njihov beg nazaj v deželo svojih prednikov, nam v epičnih potezah opisuje ameriška pisateljica Mari Sandoz v knjigi »Jesen v Cheyennu«.

Težke borbe so vodili od Oklahome pa do Montane. Spretno so se izogibali zasedam, toda ko so prekorčili reko Platten, v Nebraski, so se morali razdeliti v dve skupini. Eno je vodil Dolgi nož, drugo pa Mali volk. Prvi je bil starejši. Po dramatičnih borjih z imenskimi viharji ga je ameriška vojska zajela in internirala v nekem taborišču Nebrasse. Toda Indijanci se niso dokončno vdali. Odločili so se za pobeg in uspeli, čeprav so bili oboroženi le z nekaj noži. Vendar so večino ujeli, le njihovemu poglavaru je beg res posrečil.

Mali volk pa je bil mlajši, toda sreča mu ni bila mila. Bil je rojen vojak, zato je vedno računal s presenečenjem. Njegovi izvidniki so se ponoči prislili ameriškim taboriščem in prisluškivali, kaj so govorili. Mali volk je s pravo lovsko spretnostjo izkoristil vsi prednosti težkega zemljišča in napadel svoje zasedovalce iz dobro zavarovanih mest. Prelbil se je s svojo skupino do Yellowstonea, toda tu se je tudi končala njegova odisejada.

Takšna je zgodba tega dela. Tragična je kakor je bila tragična osoda severnoameriških Indijancev, ki so 350 let vztrajali v neenaki borbi s t. v. viračom belci. Izginili so v borbah za življenje in smrt in le južno od Velike reke, torej v Mehiki in drugih deželah Latinske Amerike, se so ohranili.

BELA BARVA ZA BEOLO PERILO

Mussolinijeve tajne listine

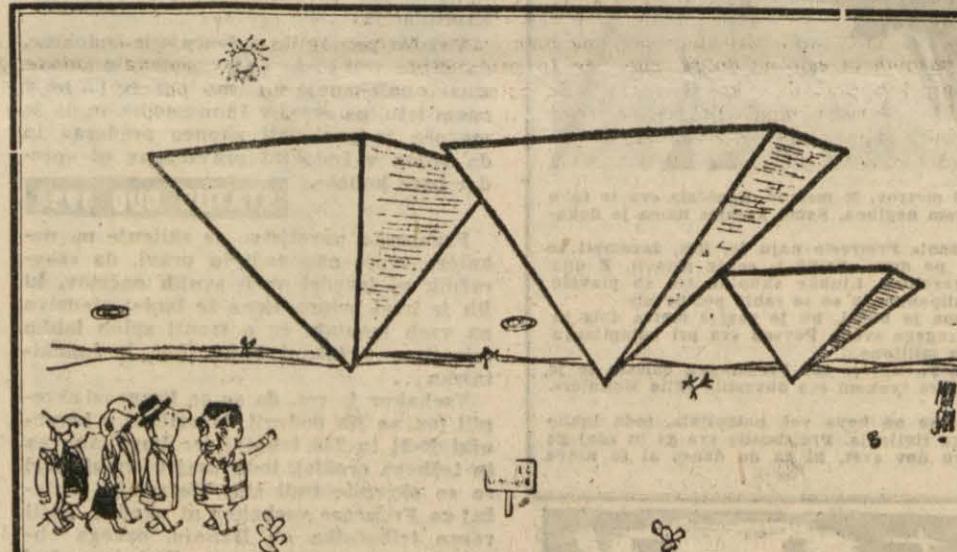
Milanski tedenik »Candido« je sporočil javnosti, da brani Mussolinijeve tajne »dossiere«. Ta skupina vsebuje važne dokumente, ki so bili last fašističnega diktatorja. Najprej je »Candido« objavil fotokopijo izjave, ki jo je »Duce« napisal 21. aprila 1945. Tu piše:

»Oficir, ki mu bo zaupan ta zavitek, bo vnesto izpolnil naslednje ukaze:

1. pazljivo bo identificiral označeno osebo;
2. geslo in odziv za izročitev;
3. varnostne ukrepe za vrnitev te kuverte.

Pripomba: Ker obstaja prekleta možnost, da bi ne ostal pri življenu, naj oseba, ki sem ji zaupal v varstvo ta zavitek, počaka pet let, nato pa naj po navodilih, ki jih bo zvezela pozneje, obvesti Italijanski narod in ves svet o pobudi in vznikih našega vstopa v vojno. To naj napravi za to, da bi Italijani zavzeli pametnejše statishe, kar jih bo preprečilo, da bi se še kdaj zmotili o Anglezih, da bi vedeli, da so vse nesreči, ki so jih doslej pretrpeli, zgolj plod angleške prevare in hudočnosti«.

V Italiji se nekateri sprašujejo, kdo stoji za urednikom lista »Candido« in kakšen je pravni namen objavljanja teh »spominov«.

Oprostite, pri nas je še vedno nekoliko narobe...

KUPUJEMO

SREBRO

V PALICAH, SREBRNEM DENARJU IN RAZNIH SREBRNIH PREDMETIH

»PLIVA« tvornica liječnika

ZAGREB, Ulica Lole Ribara 8 — Telefon 36-951, kuč. 23

BELE NOČI NA SVEDSKEM

Zunaj se je odpirala očem za nas nova in zanimiva pokrajina. Bili smo približno na pol poti med Malmöjem in Stockholmom. Nižinski godzovi, med njimi ravne plodne polje, redke vasičke belih in rdečih lesenihi hiš, druge podobnini, smo na zadnjem delu potovanja vozili med čudovitimi, naravnimi lepotami bogatimi morskih zalog, ki jih je prav tako na tisoče (kakor smo spoznali kasneje, ko smo južno in srednjo Švedsko precej prekrizali) in nismo mogli razlikovati, kaj je jezero in kaj je morski zalog.

Potem je tu še vrsta muzejev — Nordiski in Narodni, sta med vsemi največje in najprestižnejše. Stockholma pa vendar nima razvilitga nočnega življenja, kakor nekatera hiša v barak, kjer se podijo otroci, v cuijih, bosi in umazani. Predmetje Stockholma so sicer lesene, lilenje in udobne enostanovanjske hiše, sredi skrbno obdelanih in negovanih vrtov. Ponekod pa raste v predmestjih tudi novi Stockholm, mesto udobjnih in komfortnih delavskih stanovanjskih blokov.

ELEKTRIČNI VLAKI

Od vsega je bil to še najudobnejši del našega potovanja, ki nam je povzročil še najmanj napora. Kljub temu, da je električna lokomotiva razvila hitrost povprečno 100 km na uro, teg skoraj nismo občutili. Vagon je bil sestavljen iz starih širokih kupejev, stedi med njimi pa je bil prostoren salón, v katerem si lahko na udobnih foteljih ob mikicah prelistal vse najnovije juntrane časopise tega dne, ki potkuju na razpolago in jih kupuje že leznicna, lahko si udobno zadremal ali po-

Podržavljenje sovjetskih kolhozov?

Nasprotja v načrtu za reorganizacijo vas

Sedanja vlada ima nedvomno isto mnenje: zato je potrebno povečati moč v oblasti STP, s čimer naj bi se zmanjšal vpliv kolhozne lastnine. Pri vsem tem je zanimalo opazovati nadaljnji razvoj, ki nosi danes v sebi precejšnje nasprotje: na eni strani razne ugodnosti, ki jih dobivajo kmetje pri delovalci, na drugi strani pa poudarek na centralizaciji. Vprašanje je, če bodo sedajne »ugodnosti« zadovoljene v preprečil nezadovoljstvo pri sovjetskem vsem prebivalstvu. Od tega je namreč odvisen uspeh reorganizacije...

POLITICKI PORTRETI

Avstrija in njen zunanjí minister

Prej kot avstrijski kancler in zdaj kot minister za zunanje zadeve je Leopold Figl že mnogočok pred vsem svetom govoril o male Avstriji in o malem avstrijskem narodu, ki pri vsej naprednosti in miroljubnosti prenašata velike krvice.

Na berlinski konferenci je dramil veste svobodoljubnega sveta in ma to tudi vso pravico, kajti njegova življenje, delo in tudi njegova kariera, za katere je moral vnaprej plačevati velike račune, so v marščicem zrcalu zgodovine Avstrije po prvi svetovni vojni.

Rodil se je pred 52 leti kot deveti otrok malega kmeta in se je naučil že v mladosti ceniti vrednost dela in kruha. Svoje študije si je plačeval sam in ko je bil star 33 let, je postal ravnatelj Kmečke zveze, ki je od leta 1945 hrabrljica austrijske Ljudske stranke.

Ko so prišli na Dunaj nastali, so ga takoj poiskali in še po treh letih Dachau in Mauthausena ni hotel ing. Figl nikdar govoriti o »Ostmarkie«, temveč vedno samo o Avstriji, ker mu je nakopal v taborskih načinježje delo in tudi zapor v bunkru. Nekaj mesecev pred koncem vojne se je značel celo v celici, iz katere bi moral priti same v plinsko celtico ali pa na vešala, če nacizmu ne bi bilo prej konec. Po osvoboditvi se je takoj vrnil v svoj urad Kmečke zveze. Provinčni avstrijski kancler je bil Figl državni sekretar, je moral prevzeti strašno dediščino: lakoto, razdejanja, strah in politično zmedo, kajti vsi so bili prepričani, da bo Nemčija vred tudi Avstrija razdeljena na dva dela, ker so bili na najvažnejših mestih moskovski zaupniki.

Figl pa je odločno zahteval svobodne volitve, kar je bilo zelo tvegan. Tudi v stranki so ga svarili, Figl pa je odgovarjal, da dobro ve, kaj misijo in hočo »male Avstrije«. Zgodilo se je, kakor je pričakoval, kajti moskovski zaupniki so dobili pri volitvah ob velikem presenečenju svojih pokroviteljev komaj 5 odstotkov volilnih glasov. Figl pa je postal kancler ter ostal na tem mestu sedem let. Da se je Avstrija postavila na lastne noge, je v veliki meri njegova zasluga, prav tako pa je tudi njegova zasluga, da se je začel svobodoljubni svet čedalje bolj zanimati za avstrijske probleme.

Po zadnjih parlamentarnih volitvah spomladi 1953 je bil Figl spet predlagan za kanclerja in so samo njegovih prijateljev iz vodstva stranke krivi, da ni mogel se staviti vlade, ker so mu naročili, naj poleg socialistov pripremi v vladno koalicijo tudi Zvezno neodvisnih, ki je zatočišči bivših nacistov. Tega pa Figl ni mogel in tudi ni hotel storiti in se je zato spet vrnil v svoj urad Kmečke zveze. Sedel je k isti mizi, ki jo je moral zapustiti pred 15 leti, ko so ga nacisti zaprli.

Ce bo imel kot zunanjí minister pomembne in trajne uspehe, zdaj sicer še ni mogoče presoditi, ves svobodoljubni svet pa je postal ob njegovem nastopu na berlinski konferenci še bolj pozoren na avstrijske probleme, doma pa se je minister Figl vrnil med najodločnejše borce za svobodo in neodvisnost države. Morda se bodo ponovile intrige v Ljubljanski stranki, zaradi katerih se je moral že enkrat umakniti, a če se bo ing. Figl spet mirno vrnil na svoje staro delovno mesto, je gotovo, da bodo njegove zgledje prej tekaj veljavljati v vodstvu avstrijske politike.

kadil cigareto ter pričakal mično strežnico, ki je prišla servirat zajtrki — po želji. Pav tako si lahko utelj je s svojo v mrzlo pitno vodo, ki je bila v posebni steklenici na steni, z desetinami papirnatih kožarcev za enkratno uporabo. V kupej je bilo prepovedano kaditi. Kar pa je zbudilo moje posebno priznanje, to so bila skorajnost čista in negovana stranica, ki sem jih takrat in tudi na vsej kasnejši poti srečevala na vseh vlakih. V njih je mogoče brez vsakršnih slabih občutkov, da si v stranišču, opraviti popolno toaletno — umivanje, preoblačenje in tudi britje pri moških. Sprevidnik nam je v kratkem razgovoru povedal, da se menda še nikoli ni zgodilo, da bi potnik hoto poškodoval kakršnokoli napr

ŠTIPENDIST OZN o Švici in Franciji

Piše ing. Osim (Ruše)

V skladu s švicarsko industrijo ur je tudi po mnogih ženevskih izložbah videti bogato izbiro ur raznih znakov, od prostih do najmodernejših z avtomatičnim navijanjem in z vdelanim koločanjem, dini in tudi mesecev. Temu primerne so tudi cene: od 20 pa tudi nad 200 švicarskih frankov in za vsak žep in okus. Pri povprečni mesečni plači 500 švic. frankov lahko pregledamo cene nekaterih predmetov, ki sem si jih zapomnil: čevlji od 30 do 50 frankov, kolo 300 frankov, avto 4.500 frankov, radio od 200 frankov dalje, obed od 7 frankov dalje, moška sraca od 25 frankov naprej, najlonke od 4 frankov dalje itd. Četudi v Švici praktično ni brez posenosti, je vendarle življence preproste, da človeka dokaj travi v skrb za življence, ki pa je na zelo visokem standardu. Poleg množice avtomobilov in koles je zlasti mnogo malih motornih koles tipa Vespa, ki so priljubljeno prevozno turistično sredstvo po odličnih asfaltiranih švicarskih cestah.

PRIHODNJIČ

BOMO ZAČELI OBJAVLJATI NAJ-ZANIMIVEJŠE ODLOMKE IZ KNJIGE JANA VALTINA »VEN IZ NOČI«

JAN VALTIN

LA NOCHE QUEDÓ ATRÁS

LIBRO MAGISTRAL DE LA MATERIA PRIMARIA EN EL ESTUDIO DE LA LITERATURA

NEMŠKI REVOLUCIONAR, KI JE BIL V SLUŽBI KOMINTERNE, OPISUJE VOJNO RAZBURKANO ŽIVLJENJE. PRED NAMI SE KOT V NAJBOLJ NAPETEM FILMU VRSTILOV PRIORIZI, KI NAM RAZKRIVAJO MNOGE PODROBNOŠTI, ZA KATERE JE VEDEL LE SKRAJNO OZEK KROG LJUDI.

O TEJ OBSEŽNI KNJIGI JE PO-KOJNI PREZIDENT ZDA FRANKLIN D. ROOSEVELT IZJAVIL:

»To je najstrahotnejša in najsenzacionalnejša knjiga, kar so jih brali v tem stolniju.«

skih cestah. Velike množice turistov prisajajo v deželo dragocene devize: seveda je temu primerna tudi vsa turistično-hoteška organizacija, ki je odlična in bi nam bila lahko vzoren primer. Pri tem moram poudariti, da so Švicarji do tujcev zelo vlijudni, toda niti najmanj hlapčevsko uslužni, kot se to, na žalost, vedno pogosteje dogaja pri nas. Seveda pa se moraš navaditi na sistem obveznih napitnikov, ki jih cesto pi obračunu že pričačujo — toda vendar pričačuje še »dodatak«. Obvezna napitnina znaša 10—12,5 odstotkov od računa. Velik razmah turističnega avtomobilizma je klub obilic garaž povzročil periodično pomanjkanje garaž, tako da ni več redkost, če naletite ob večernih na dolge vrste avtomobilov »brezdomcev«, ki so razvrščeni ob cesti ali na prostoru za parkiranje, ogrenjeni v posebna najlonska pregrinjalja, da bi bili zaščiteni pred padavini. V Zenevi, kjer sicer govorijo francosko, slišiš mnogo angleščine ne le pri inozemskih turistih, temveč tudi pri številnih stalnih uradnikih pri organizaciji OZN. Nemščine v tem kantonu ne slišis mnogo, pa tudi Nemci sami ne uživajo preveč simpatij. Med pretekelo vojno je prispele v Zenevo mnogo beguncov-Francuzov, ki so jih Švicarji prav gostoljubno sprejeli, tako da je stara zveza s Francuzi postala še tesnejša. Danes ima Zeneva še bolj kot pred vojno prav internacionalni videz modernega mesta.

Ko sem opravil vse potrebne posle v Zenevi, sem odpotoval v Pariz, kjer sem se moral javiti na oddelku za tehnično poslovje pri Ministrstvu za zunanje zadeve, da bi uredil še tam potrebne formalnosti pred odhodom v Grenoble. Nemogoče mi je tako na kratko pripovedovati o lepotah in zanimivostih Pariza, najlepšega mesta sveta, saj tega niti obsežne knjige ne zmorcejo. Naj povem le to, da sem se prvi dan skoraj izgubil v labirintu metroja, pariške podzemne zeleznic, da sem stanoval v slikoviti latinski četrti in izkoristil ves prosti čas za ogled največjih zanimivosti Pariza, tako da sem vsak večer legal na smrt utrujen v postelju v svoji hotelski sobici. Razume se, da sem bil na znamenitem Eiffelovem stolpu, v Louvru, v Versaillesu, v muzeju voščenih figur, na Pantheonu, pri Invalidih, v bohemskem Montparnassu in na gospospom Monmartru, pa še trodimenzionalni, plastični film sem videl, poleg televizije, ki ima oddajno anteno na vrhu Eiffelovega stolpa, sprejemnike pa v privatnih saloni in tudi v vseh imenitnejših kavarnah. Seveda sem videl poleg največjega razkošja in luksuza, dostopnega le redkim bogatašem, tudi vso bedo predmeti in premočne berače, zlasti slepce, ki si po oglih his in po hodnikih podzemne železnice skušajo zagotoviti svoje življence z igranjem na harmoniko ali prodajo igel, ker je beračenje prepovedano.

Če ima že Zeneva internacionalni značaj, velja to šele v polni meri za sam Pariz: po učilih in lokalnih srečuješ ljudi vseh kontinentov in ras, po mestu te popelje taks in tukšim šoferjem, lahko obeduješ v kitajski

II.

Sezona se bliža, gostinci! V redakciji nas opozarjajo: pišite o gostinstvu in turizmu, kot da je začetek vsega gostinstva in turizma še spomladi. Gostinci, pred sezono smo! Ne pozabite: ovrta jajca je treba rečimo servirati na prej pogreih krožnikih! Toliko takoj za začetek.

Bilo je na Bovškem še pred začetkom lanske spomladi. Gostisci so bila prazna, čakala so gostov. Med prvimi smo se pribegli v avtomobil republike gostinske zbornice. Direktorja nismo našli takoj, pa smo sedli v točilnico in čakali. Streglo nam je dekle, doma iz Kobariša! Eden izmed mojih tovarišev jo je vprašal: »Tovarišica, koliko kilometrov je še do Trente?« Nekaj časa je napeto premišljevala, nato pa nam je vsem skupaj še dokaj pogumno odgovorila: »Tega pa res ne vem povedati ...«

»Odlično« poznavanje kraja ter zgodovinskih znamenosti smo pozneje ugotovili tudi v razgovoru s samim direktorjem. Spraševali smo ga za imena bližnjih gora. Nikakor ne morem pozabiti, kako se je ta po video uglašen direktor na lepemagnil k enemu izmed nas in mu šepnil na uho: »Ti, uredi no, da me ne bodo več spraševali ...«

Kjerkoli sem na Primorskem vprašal, kakšno vino točijo, so mi odgovorili: belo in črno. Seveda se s takšnim stendhalovskim odgovorom nikakor ne zadovoljim. Vselej drezam in sprašujem po vinorodnem kraju. Toda zlasti po vseh primorskih gospodiščih ob važni turistični cesti dobim vedno isti odgovor: belo in črno. Ne vem, ali so v teh krajinah direktorji tako hudih obrazov, da se jih dekleta ne upajo vprašati, kaj.

No, to nezanimanje sem občutil še drugač na lastni koži. Zadnjih sem v Kanalu tako sladko spal, da zjutraj cigaret niti pogledati nisem maral. Najprej se mi je zahotel vode. Toda, glej ga, spaka. Na umi-

valniku se mi je »smehljala« črnasta polovica »Drave«. Sem mar sinoci kadil »Dravo«? Ne med »Moravo« vendar ne mesejo teh najcenejših cigaret. Jojme, kako so površne snažilke. Hotel sem si očistiti zobe. V umazanem kozarcu iz plastične mase je bilo najmanj za tri prste že smrdljive in smetne vode. In to gostišče se imenuje hotel ...?«

* * *

Kdor občuti stanovanjsko krizo, je vrhuta zvečine prizadel se z druge strani: bolj ali manj trdo občuti tudi našo gostinsko krizo. V ljubljanski Kolodvorski restavraciji se je zadnjih natakar kar ločil od ponosa, ko mi je na pogled še kar lepo in ljubezno postregel v dunajskim zrezkom. Toda napitnine mu vseeno nisem dal. Tega se bom držal povsod, kjer bom opazil najmanjšo napako. Ta recept priporočam vsem, ki sta jim kaj pri srcu gostinstvo in naš turizem. Natakar iz Kolodvorske restavracije se mi je namreč po vsem tem, da bi mu dal najmanj pet odličnih očec, dvakrat prav hudo zameril. Zraven pristora ni prinesel papirnatе serviete, kot je to v navadi, da ne govorim podrobneje o neizpraznjemel pepleniku, polnem cigaretnih ogorkov, ki so jih pustili prejšnji gostje.

* * *

Ljubljanska restavracija »Daj-Dama« je nekoč uživala sloves ekspresne postrežbe. Nekaj mesecev je tega, kar sem v tej restavraciji po delu ob dveh popoldne (!) načrtil kosilo: juho in zelje s pečenico. Po desetih minutah mi je natakarica prinesla zelje s pečenico brez juhe. Opomnil sem jo na to, pa mi je dejala: »Juhe je zmanjkalo!«

* * *

Intermezzo! Če bi bil sam uslužben v gostinstvu, bi se z gosti razgovarjal le o najcenejšem, sicer pa bi hitel, na vso moč hitel. Čas je zlato, velja tudi za gostinstvo, čeprav se v gostilnah marsikdo zelo dolgo razsedi, toda poznati gostje ne smejo biti vrzrok za počasnost in posloševanje noči in dneva ...

* * *

Včasih se mi zazdi, da imamo v našem gostinstvu tudi osebje brez rok. Morda bo to zazdele še komu. Stopi na pr. v ljubljansko kavarno »Evropa«. Naroči najsi turško kavo, ki mu jo prineseo na pladnu, vzame naj vžigalo ali zobrotbec ter naj drgne umazanijo iz robov tega pladja namesto uslužencev, ki so za plačani, in direktorja, ki je ne vidi ... Pred sezono smo!

Kr. S. Manč

Drobna, a poučna

Rekordno leto preživila Amerika. Tako karok Anglija. Namreč v kriminalnosti. Nedavno je minister za pravosodje ZDA izjavil, da se zgodi v ZDA vsakih petnajst sekund kak velik zločin. Po ministru Brownellu je dnevno povprečje zločinov naslednje: 20 umorov ali drugih usmrtev, 47 posilstev, 160 ropov, 240 napadov, 600 tatvin avtomobilov, 1200 vlovom in 3300 vsakovrstnih tatvin. Mladostniki imajo pri tem vedno največji delež. Sicer pravijo cerkveni dostojanstveniki, da obiskuje 32 milijonov mladih Američanov, službo božjo, kljub temu je kak milijon mladostnikov s paragrafi navzkriž. Casopis je polno poročil o zločinah nad otroki in po krvidi otrok. Ugrabitev šestletnega Bobbyja Greenleasea iz neke samostanske šole, 600.000 dolarjev odkupnine, ki jo je plačal oče, a kljub temu umor otroka, ki je bila rekordna odkupnina plačana — to je najbolj zverinski zločin v tej deželi, ki je sicer polna kriminalnih senzacij. Morile Carl Austin Hall je v mladosti seveda zahajal v cerkev. In njegov bogabreči oče mu ni zapustil nič manj kakor 200.000 dolarjev. Ta človek (ali je sploh človek?) je bil iz dobre meščanske hiše. Električni stol mu ni ušel.

ENA IZPOD SITA

Da, tako je: s telohem se začne ...

ko je bilo cvetje na boljšem, ker skromna peščica planincev v časih pred prvo svetovno vojno ni mogla napraviti občutne škode. Resnično zaveden gornik se ne bo spoznal niti nad najpohlevnejšim cvetom — toda do te visoke šole spoznanja je dolga, dolga pot in malokompa je dano, da bi se jih sam približal.

Človek je po svoji naravi sebični. To lahko opazimo že pri majhnem otroku, ki hoče imeti vse zase in drugemu nicesar ne privošči. Sele prava vrgova mu polagona vcepri potrebu mero altruizma in na pravi iz njega družabno bitje. Pri tem zachele več zaled kot beseda.

Isto velja za človekov odnos do prirode. Kaj pomagajo govoriti se pri majhnem otroku, ki hoče imeti vse zase in drugemu nicesar ne privošči. Sele prava vrgova mu polagona vcepri potrebu mero altruizma in na pravi iz njega družabno bitje. Pri tem zachele več zaled kot beseda.

Za zaled si poglejmo samo teloh, ki ni pod nobenim paragrafom. V krajih, ki so dovolj odmaknjeni od večjih mest, ga najdemo toliko, da je celo domačin v nadlegu, ker s svojimi velikimi listi duši travo in druga koristna zeljava. Toda tam ga nihče ne zatira in se ni batí, da bi ga zmanjkal.

Na telohu ni pravzaprav nihče

imajo popke, posebno tiste, ki so še skriti pod listjem in prstjo ...

Pred nekaj dnevi sem nalepel pod Smarno goro na ženčino, ki je šla na posel kar z dolgim kulinjskim nožem. Ko sem jo hotel ošteti zaradi grdega početja, je ni bilo niti najmanjšega sram. Se več, skoraj se je zakadila vame, češ da ji ne privoščim zasluzka. Saj ni kriva, da hoče v slavni mestni gospoda na vsak način cvetje v stanovanju ...

Jaz pa pravim, roža je lepa, dokler raste. Brž ko jo utrašča, je kadaver. In kaj imas od njega? Postari ga v še tako dragoceno vazo in neguj kojega hočeš. Živiljenja mu ne vrneš. Dva dni paseš ne njem svoje slepo samoljubje, potem pa ga hladno vržeš med smeti in napraviš prostor za nov kadaver. Ali je to plemenito? Brez plemenitosti pa gotovo ni kulture?

Morda me bo kdo zavrnil, da sem ozkosten in da stoju svet klub temu, če ljudje trgojo rože. Toda, njim tole:

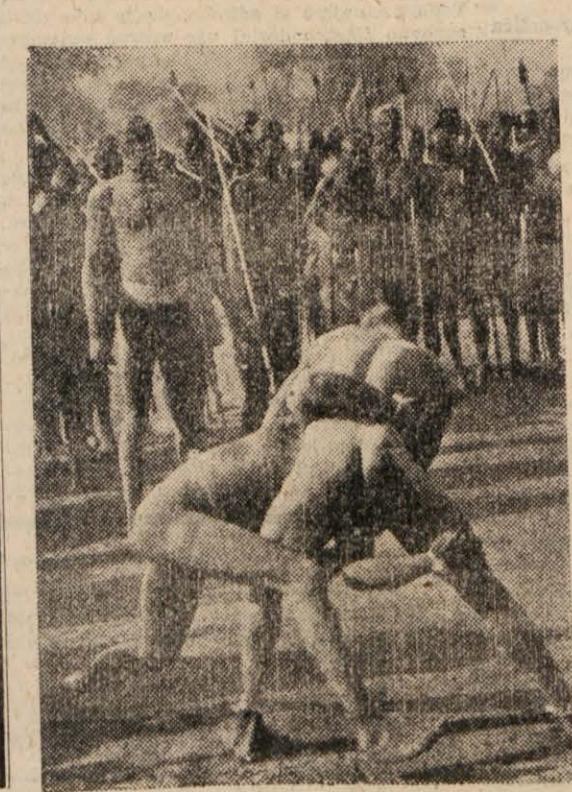
Eno samo pamlad ima roža. Ni prav, da je to ugrabitelj. Vseeno kje, prav posebno pa še v hribih! Spodobnemu planincu je dovolj, da se je ngleda. Rad jo bo pustil, da bo razveselil, še koga drugega za njim. Mar ni to v najlepšem skladu s socialistično kulturo in pošteno vestjo? Kdor to razume, mu ne bo težko pričeti že pri samem telohu ...

VILKO MAZI

LJUBLJANA. — Odbori in komisije Republiškega zbora in Zbora proizvajalcev Ljudske skupinice LRS zasedajo. Na sliki: Odbor za proračun Republiškega zbora razpravlja.

FOTO kronika

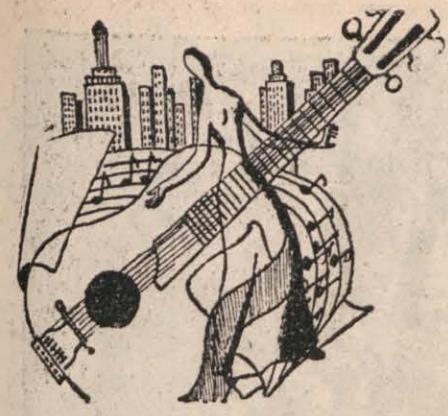
LONDON. — Za družino Moran lahko trdim, da so jih trobente prinesle posebno soglasje. Mati Moranova, ki edina nima trobentškega talenta pravi, da je njen uspavil s trobento še otroke v zibelki, danes pa jih tudi tam nadzira sodnik.

LONDON. — Za družino Moran lahko trdim, da so jih trobente prinesle posebno soglasje. Mati Moranova, ki edina nima trobentškega talenta pravi, da je njen uspavil s trobento še otroke v zibelki, danes pa jih tudi tam nadzira sodnik.

NEW YORK. — Mojstrovina sodobnega mestnega prometa je železniško omrežje v največjem mestu. Nad in pod zemljoi se prepletajo prometne žile v čudna vozilča, samo da bi čim več pristedili na času, ki postaja vse bolj dragocen za človeka.

Rumena vijolica

Detektivski roman

22

Se vedno si ne morem misliti, kako je po-vezan umor detektiva Charleyja Dickensa s skrivnostnim sporocilom brata Alice Terrilllove, ki je kot fašist izginil v Abesiniji. Zdi se mi pa, da moj zaročenec Patrick Abbott že nekaj sumi in da je v to zadevo vmešana tudi španska plesalka "Rumena vijolica" s svojim spremjevalcem Waggonerjem.

Zadeva Montesi se ni zaključena, čeprav je 2. marca pred začetkom obravnave proti rimskemu novinarju Silvanu Mutu državni pravnik pri apelacijskem rimskem sodišču dr. Giocoli podpisal odločbo, s katerem je bila definitivno končana preiskava o smrti Wilme Montesi in akt vložen v arhiv.

Iz poteka tega procesa, o katerem vsi Italijanski listi objavljajo obširna poročila, je razvidno, da skrivenost Wilmine smrti verjetno ne bo uradno nikoli pojasnjena, javnost pa je v teh nekaj dneh izvedela mnogo, ne sicer v Wilminski smrti, pač pa o ljudeh, ki so na oblasti in o tistih, ki se gibljejo v najvišji rimski družbi.

Novinar — pa čeprav premožen, kajti vse kaže, da tudi Silvanu Mutu ne manjka denarja — ne bo mogel zmagati nad ljudmi, ki imajo poleg kupov denarja v rokah tudi vso oblast. Prav tem dejstvu je tudi pojasnilo, zakaj je bila ponovna preiskava klub mognim možnostim, da bi prišli stvari do dna, spet brezuspešna.

UGOTOVITEV ZDRAVNIKOV

Se bolj kot samo zasiševanje v sodni palaci, pred katerim se gnetejo množice ljudi, ki niso prišli pravočasno, da bi si zagotovili prostor v sodni dvorani, so zanimive stvari, ki so se v teh dneh dogodile tako rekoč ob robu procesa.

Zdravniško je bilo ugotovljeno, da pojkna Wilma ni imela na nogi ekcema, zaradi katerega naj bi bile menda potrebe morske kopeli, prav tako pa zdravnik, ki je dal svoje uradno mnenje, izključuje možnost, da bi pokojna Wilma zaradi nedadne slabosti pada v vodo in se utopila. Sodišča pa izvida zdravnika dr. Pellegrinija ni hotelo uvrstiti med dokazno građivo, češ da »ima mož že sedem križev na grbu.«

Druga taka obrubna zanimivost je policijsko poročilo o aretaciji slikarja Dilia Francimeja, blivšega ljubimca priče Adriane Bisaccia, in skupine dekle, katerim je Adriana prav tako kot Francimeju večkrat zatrjevala, da ve, kako in v kakšni družbi je Wilma Montesi izgubila življenje. Po izsledkih raznih novinarjev je Francimej pripravljal memorial, ki ga je hotel objaviti, da bi osvežil Adriani Bisaccia spomini, ki ga je menda »zabrisala« bogata dedičina. Adriana Basaccia še vedno trdi, da o Wilminski smrti ne ve ničesar, Francimej pa so aretirali pred njenim hotelom, ko se je hotel približati in je ona ukazala detektivu, ki jo je spremljal, naj ga prime. Zaprlji so ga v norišnico, s čimer so se zavarovali tudi za napred, da se mu ne bi morda kdaj kasneje posrečilo povedati to, kar je hotel sedaj.

Toda ko so se v sodni dvorani vse poštovale pojavitela imena vladnih funkci-

PREISKAVA O SMRTI WILME MONTESI «AD ACTA» — WILMA NI IMELA EKCEMA IN NI UTONILA — SKRIVNOSTNI TELEFONSKI RAZGOVORI — »KDOR IZDAJA, TA PLAČA« — ZABAVE Z VLAČUGAMI — »MARKIZ«, KI OSKRBUJE OBLASTNIKE S SUMLJIVIMI ŽENSKAMI — MONETA CAGLIO NE GOVORI RESNICE

Moralna propalost

Italijanske elite

onarjev in ko je moral podati ostavko šef policije Pavone (desna roka predsednika Scelbel) in ko so morali zaradi afere Montesi sklicati celo sejo parlamenta, da bi razpravljali o ostavki zunanjega ministra Piccioni, so nenadoma izpustili iz nosilnice slikarja Francimeja. Kaj bo sedaj? Kaj ve Francimej? Italijanska javnost je na trnih...

SAMOZVANI MARKIZ

Obraznava o zadevi Montesi se je pričela z zasiševanjem priče Anne Marie Moneta-Caglio, ki je izpovedala v glavnem tom, kar so že prej objavili časopisi o njenih odnosih s samozvanim markizom — medtem je bila proti njemu vložena obava zaradi zlorabe naslova, ki mu ne priznava — Ugo Montagna, o njegovih sumljivih poslih in o njenih sumih v zvezi s smrtno Wilmino Montesi. Ugo Montagna je sodišču predložil pismo, ki mu jih je v času njunega prijateljstva pisala Anna Maria, da bi na ta način izpodbil verodostojnost njenega pričevanja, češ da gre za maščevanje ljubousme ženske Vendarkaže, da Anne Marie to ni prizadelo, kakor je tudi niso prestrašile številne tožbe zaradi žaljenja časti, ki so jih med procesom vložile proti njej osebe, ki jih je imenovala v svoji izpovedi.

Povedala je, da je Montagna pričela sumiti zaradi njegovih skrivenostnih telefonskih pogovorov, ki jih je vedno prekinjal, kadar je stopila v sobo, zaradi obiska, ki ga je skupno s Pierrom Piccioniem, sinom Italijanskega zunanjega ministra navedel dan po smrti Wilmine Montesi pri državnemu pravniku in nato izjavil, da »je sedaj zadeva v redu«, zaradi velikih zaslujkov, ki jih je imel s skrivenostnimi posli. Povedala je tudi, da ji je državni pravnik Sigurani, ko je bila prvih prijetjem, svetoval, naj se ne vmešava v to zadevo. Ugo Montagna pa ji je na njena vprašanja glede Wilmine Montesi in Piccioni grozil, naj bo tiso: »Kdor izda, ta plača.« Ko jo je spolil iz Rima, pa ji je nadalje dajal po pol milijona lir mešeno...

6 MILIJONOV LIR ZA MINISTRA PICCIONIJA

Iz zapisnika o njenem zasiševanju med preiskavo, ki so ga na razpravi prečitali, pa je razvidno, da je Montagna po prodaji neke svoje hiše, za katero je dobil okrog 100 milijonov lir, daroval sedanjemu zunanjemu ministru Piccioni 6 milijonov, v bistvu črščanskodemokratskemu ministru Spataru pa 5 milijonov, češ da sta mu »pomagala« pri prodaji hiše. Za več uslug je daroval šefu policije Masinu Pavone stanovanje, za katerega je plačal 30 milijonov. Pavone mu je tudi pomagal, da je spravil v Italijo nekega inozemca, ki mu je bil potreben.

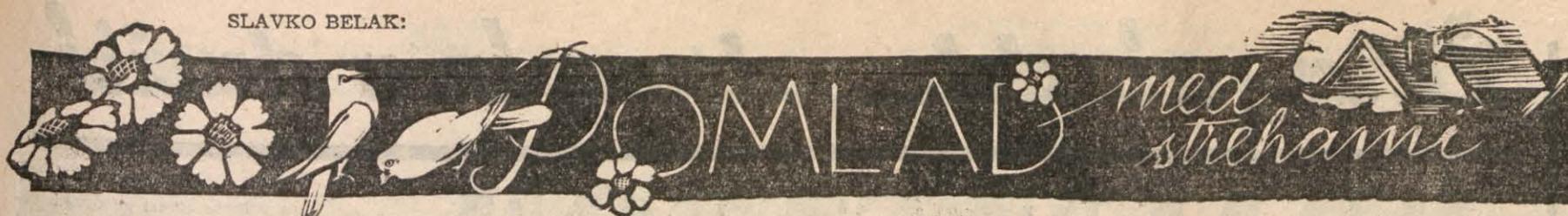
Še lepo sliko o moralnih kvalitetah »markiza« Uga Montagne, ki je povezan z

vrhovi rimske in vatikanske družbe, pa je javnost dobila iz poročila, ki ga je sodišču dal karabinjerski polkovnik Pompei. Njegov kazenski list je zelo pisan. Karabinjeri so naravnih ugotovili, da ga je kvestura iz Palerma že leta 1933 izgnala v njegov rojstni kraj Grettu na Siciliji. Leta 1936 je bil zopet obsojen zaradi prevar svojih poslovnih sodelavcev in kasneje zaradi poročanja menic. Leta 1937 je bil obtožen zlorabe naslova, da katerega ni imel pravice. V Rim je prisel leta 1940 brez premoženja, toda v kratkem je postal milijonar in član upravnih svetov najrazličnejših družb.

RAZUZDANO ŽIVLJENJE

Tu je živel sila razuzdan, tako da ga je leta 1941 zaradi tega kvestura opozorila, ker je zvedela za orgije v njegovem stanovanju. Priejel je namreč zabave z vlačugami za razne fašistične in kasneje nacistične funkcionarje. Po podatkih karabinjerjev je bil Montagna plačan agent fašistične policijske organizacije ORVA in kasneje tudi nacistični vohun v ovadu ter se je po osvoboditvi samo zaradi svojih »visokih zvez« rešil koncentracijskega taborišča.

Takoj po osvoboditvi Rima je postal dober prijatelj angleških in ameriških oficirjev ter se je na veliko ukvarjal s črno borzo. Sedaj pa posoja svoje ime za razne dvomljive posle visokih rimskih funkcionarjev. Po karabinjerskem poročilu so njegovi najboljši prijatelji Giampiero Piccioni, papežev zdravnik grof Galeazzi Lisi, prefekt Gaetano Mastrobuono, major varnostne police Francesco Cerra in drugi. V Rimu ima več tajnih stanovanj, da se laže izogiba nadzorstvu. Vse pa kaže, da »Montagna prav tako kot prej fašiste tudi sedanje oblastnike oskrbuje z dvomljivimi ženskami«, tako je namreč Anni Marii povestil Piero Piccioni. Iz Genove pa se je ponudil nekdo, da bo pričal o njegovih trgovini z mamilj. Iz maščevanja proti karabinjerskemu poročilu so njegovi najboljši prijatelji Giampiero Piccioni, papežev zdravnik grof Galeazzi Lisi, prefekt Gaetano Mastrobuono, major varnostne police Francesco Cerra in drugi. V Rimu ima več tajnih stanovanj, da se laže izogiba nadzorstvu. Vse pa kaže, da »Montagna prav tako kot prej fašiste tudi sedanje oblastnike oskrbuje z dvomljivimi ženskami«, tako je namreč Anni Marii povestil Piero Piccioni. Iz Genove pa se je ponudil nekdo, da bo pričal o njegovih trgovini z mamilj. Iz maščevanja proti karabinjerskemu poročilu so njegovi najboljši prijatelji Giampiero Piccioni, papežev zdravnik grof Galeazzi Lisi, prefekt Gaetano Mastrobuono, major varnostne police Francesco Cerra in drugi. V Rimu ima več tajnih stanovanj, da se laže izogiba nadzorstvu. Vse pa kaže, da »Montagna prav tako kot prej fašiste tudi sedanje oblastnike oskrbuje z dvomljivimi ženskami«, tako je namreč Anni Marii povestil Piero Piccioni. Iz Genove pa se je ponudil nekdo, da bo pričal o njegovih trgovini z mamilj. Iz maščevanja proti karabinjerskemu poročilu so njegovi najboljši prijatelji Giampiero Piccioni, papežev zdravnik grof Galeazzi Lisi, prefekt Gaetano Mastrobuono, major varnostne police Francesco Cerra in drugi. V Rimu ima več tajnih stanovanj, da se laže izogiba nadzorstvu. Vse pa kaže, da »Montagna prav tako kot prej fašiste tudi sedanje oblastnike oskrbuje z dvomljivimi ženskami«, tako je namreč Anni Marii povestil Piero Piccioni. Iz Genove pa se je ponudil nekdo, da bo pričal o njegovih trgovini z mamilj. Iz maščevanja proti karabinjerskemu poročilu so njegovi najboljši prijatelji Giampiero Piccioni, papežev zdravnik grof Galeazzi Lisi, prefekt Gaetano Mastrobuono, major varnostne police Francesco Cerra in drugi. V Rimu ima več tajnih stanovanj, da se laže izogiba nadzorstvu. Vse pa kaže, da »Montagna prav tako kot prej fašiste tudi sedanje oblastnike oskrbuje z dvomljivimi ženskami«, tako je namreč Anni Marii povestil Piero Piccioni. Iz Genove pa se je ponudil nekdo, da bo pričal o njegovih trgovini z mamilj. Iz maščevanja proti karabinjerskemu poročilu so njegovi najboljši prijatelji Giampiero Piccioni, papežev zdravnik grof Galeazzi Lisi, prefekt Gaetano Mastrobuono, major varnostne police Francesco Cerra in drugi. V Rimu ima več tajnih stanovanj, da se laže izogiba nadzorstvu. Vse pa kaže, da »Montagna prav tako kot prej fašiste tudi sedanje oblastnike oskrbuje z dvomljivimi ženskami«, tako je namreč Anni Marii povestil Piero Piccioni. Iz Genove pa se je ponudil nekdo, da bo pričal o njegovih trgovini z mamilj. Iz maščevanja proti karabinjerskemu poročilu so njegovi najboljši prijatelji Giampiero Piccioni, papežev zdravnik grof Galeazzi Lisi, prefekt Gaetano Mastrobuono, major varnostne police Francesco Cerra in drugi. V Rimu ima več tajnih stanovanj, da se laže izogiba nadzorstvu. Vse pa kaže, da »Montagna prav tako kot prej fašiste tudi sedanje oblastnike oskrbuje z dvomljivimi ženskami«, tako je namreč Anni Marii povestil Piero Piccioni. Iz Genove pa se je ponudil nekdo, da bo pričal o njegovih trgovini z mamilj. Iz maščevanja proti karabinjerskemu poročilu so njegovi najboljši prijatelji Giampiero Piccioni, papežev zdravnik grof Galeazzi Lisi, prefekt Gaetano Mastrobuono, major varnostne police Francesco Cerra in drugi. V Rimu ima več tajnih stanovanj, da se laže izogiba nadzorstvu. Vse pa kaže, da »Montagna prav tako kot prej fašiste tudi sedanje oblastnike oskrbuje z dvomljivimi ženskami«, tako je namreč Anni Marii povestil Piero Piccioni. Iz Genove pa se je ponudil nekdo, da bo pričal o njegovih trgovini z mamilj. Iz maščevanja proti karabinjerskemu poročilu so njegovi najboljši prijatelji Giampiero Piccioni, papežev zdravnik grof Galeazzi Lisi, prefekt Gaetano Mastrobuono, major varnostne police Francesco Cerra in drugi. V Rimu ima več tajnih stanovanj, da se laže izogiba nadzorstvu. Vse pa kaže, da »Montagna prav tako kot prej fašiste tudi sedanje oblastnike oskrbuje z dvomljivimi ženskami«, tako je namreč Anni Marii povestil Piero Piccioni. Iz Genove pa se je ponudil nekdo, da bo pričal o njegovih trgovini z mamilj. Iz maščevanja proti karabinjerskemu poročilu so njegovi najboljši prijatelji Giampiero Piccioni, papežev zdravnik grof Galeazzi Lisi, prefekt Gaetano Mastrobuono, major varnostne police Francesco Cerra in drugi. V Rimu ima več tajnih stanovanj, da se laže izogiba nadzorstvu. Vse pa kaže, da »Montagna prav tako kot prej fašiste tudi sedanje oblastnike oskrbuje z dvomljivimi ženskami«, tako je namreč Anni Marii povestil Piero Piccioni. Iz Genove pa se je ponudil nekdo, da bo pričal o njegovih trgovini z mamilj. Iz maščevanja proti karabinjerskemu poročilu so njegovi najboljši prijatelji Giampiero Piccioni, papežev zdravnik grof Galeazzi Lisi, prefekt Gaetano Mastrobuono, major varnostne police Francesco Cerra in drugi. V Rimu ima več tajnih stanovanj, da se laže izogiba nadzorstvu. Vse pa kaže, da »Montagna prav tako kot prej fašiste tudi sedanje oblastnike oskrbuje z dvomljivimi ženskami«, tako je namreč Anni Marii povestil Piero Piccioni. Iz Genove pa se je ponudil nekdo, da bo pričal o njegovih trgovini z mamilj. Iz maščevanja proti karabinjerskemu poročilu so njegovi najboljši prijatelji Giampiero Piccioni, papežev zdravnik grof Galeazzi Lisi, prefekt Gaetano Mastrobuono, major varnostne police Francesco Cerra in drugi. V Rimu ima več tajnih stanovanj, da se laže izogiba nadzorstvu. Vse pa kaže, da »Montagna prav tako kot prej fašiste tudi sedanje oblastnike oskrbuje z dvomljivimi ženskami«, tako je namreč Anni Marii povestil Piero Piccioni. Iz Genove pa se je ponudil nekdo, da bo pričal o njegovih trgovini z mamilj. Iz maščevanja proti karabinjerskemu poročilu so njegovi najboljši prijatelji Giampiero Piccioni, papežev zdravnik grof Galeazzi Lisi, prefekt Gaetano Mastrobuono, major varnostne police Francesco Cerra in drugi. V Rimu ima več tajnih stanovanj, da se laže izogiba nadzorstvu. Vse pa kaže, da »Montagna prav tako kot prej fašiste tudi sedanje oblastnike oskrbuje z dvomljivimi ženskami«, tako je namreč Anni Marii povestil Piero Piccioni. Iz Genove pa se je ponudil nekdo, da bo pričal o njegovih trgovini z mamilj. Iz maščevanja proti karabinjerskemu poročilu so njegovi najboljši prijatelji Giampiero Piccioni, papežev zdravnik grof Galeazzi Lisi, prefekt Gaetano Mastrobuono, major varnostne police Francesco Cerra in drugi. V Rimu ima več tajnih stanovanj, da se laže izogiba nadzorstvu. Vse pa kaže, da »Montagna prav tako kot prej fašiste tudi sedanje oblastnike oskrbuje z dvomljivimi ženskami«, tako je namreč Anni Marii povestil Piero Piccioni. Iz Genove pa se je ponudil nekdo, da bo pričal o njegovih trgovini z mamilj. Iz maščevanja proti karabinjerskemu poročilu so njegovi najboljši prijatelji Giampiero Piccioni, papežev zdravnik grof Galeazzi Lisi, prefekt Gaetano Mastrobuono, major varnostne police Francesco Cerra in drugi. V Rimu ima več tajnih stanovanj, da se laže izogiba nadzorstvu. Vse pa kaže, da »Montagna prav tako kot prej fašiste tudi sedanje oblastnike oskrbuje z dvomljivimi ženskami«, tako je namreč Anni Marii povestil Piero Piccioni. Iz Genove pa se je ponudil nekdo, da bo pričal o njegovih trgovini z mamilj. Iz maščevanja proti karabinjerskemu poročilu so njegovi najboljši prijatelji Giampiero Piccioni, papežev zdravnik grof Galeazzi Lisi, prefekt Gaetano Mastrobuono, major varnostne police Francesco Cerra in drugi. V Rimu ima več tajnih stanovanj, da se laže izogiba nadzorstvu. Vse pa kaže, da »Montagna prav tako kot prej fašiste tudi sedanje oblastnike oskrbuje z dvomljivimi ženskami«, tako je namreč Anni Marii povestil Piero Piccioni. Iz Genove pa se je ponudil nekdo, da bo pričal o njegovih trgovini z mamilj. Iz maščevanja proti karabinjerskemu poročilu so njegovi najboljši prijatelji Giampiero Piccioni, papežev zdravnik grof Galeazzi Lisi, prefekt Gaetano Mastrobuono, major varnostne police Francesco Cerra in drugi. V Rimu ima več tajnih stanovanj, da se laže izogiba nadzorstvu. Vse pa kaže, da »Montagna prav tako kot prej fašiste tudi sedanje oblastnike oskrbuje z dvomljivimi ženskami«, tako je namreč Anni Marii povestil Piero Piccioni. Iz Genove pa se je ponudil nekdo, da bo pričal o njegovih trgovini z mamilj. Iz maščevanja proti karabinjerskemu poročilu so njegovi najboljši prijatelji Giampiero Piccioni, papežev zdravnik grof Galeazzi Lisi, prefekt Gaetano Mastrobuono, major varnostne police Francesco Cerra in drugi. V Rimu ima več tajnih stanovanj, da se laže izogiba nadzorstvu. Vse pa kaže, da »Montagna prav tako kot prej fašiste tudi sedanje oblastnike oskrbuje z dvomljivimi ženskami«, tako je namreč Anni Marii povestil Piero Piccioni. Iz Genove pa se je ponudil nekdo, da bo pričal o njegovih trgovini z mamilj. Iz maščevanja proti karabinjerskemu poročilu so njegovi najboljši prijatelji Giampiero Piccioni, papežev zdravnik grof Galeazzi Lisi, prefekt Gaetano Mastrobuono, major varnostne police Francesco Cerra in drugi. V Rimu ima več tajnih stanovanj, da se laže izogiba nadzorstvu. Vse pa kaže, da »Montagna prav tako kot prej fašiste tudi sedanje oblastnike oskrbuje z dvomljivimi ženskami«, tako je namreč Anni Marii povestil Piero Piccioni. Iz Genove pa se je ponudil nekdo, da bo pričal o njegovih trgovini z mamilj. Iz maščevanja proti karabinjerskemu poročilu so njegovi najboljši prijatelji Giampiero Piccioni, papežev zdravnik grof Galeazzi Lisi, prefekt Gaetano Mastrobuono, major varnostne police Francesco Cerra in drugi. V Rimu ima več tajnih stanovanj, da se laže izogiba nadzorstvu. Vse pa kaže, da »Montagna prav tako kot prej fašiste tudi sedanje oblastnike oskrbuje z dvomljivimi ženskami«, tako je namreč Anni Marii povestil Piero Piccioni. Iz Genove pa se je ponudil nekdo, da bo pričal o njegovih trgovini z mamilj. Iz maščevanja proti karabinjerskemu poročilu so njegovi najboljši prijatelji Giampiero Piccioni, papežev zdravnik grof Galeazzi Lisi, prefekt Gaetano Mastrobuono, major varnostne police Francesco Cerra in drugi. V Rimu ima več tajnih stanovanj, da se laže izogiba nadzorstvu. Vse pa kaže, da »Montagna prav tako kot prej fašiste tudi sedanje oblastnike oskrbuje z dvomljivimi ženskami«, tako je namreč Anni Marii povestil Piero Piccioni. Iz Genove pa se je ponudil nekdo, da bo pričal o njegovih trgovini z mamilj. Iz maščevanja proti karabinjerskemu poročilu so njegovi najboljši prijatelji Giampiero Piccioni, papežev zdravnik grof Galeazzi Lisi, prefekt Gaetano Mastrobuono, major varnostne police Francesco Cerra in drugi. V Rimu ima več tajnih stanovanj, da se laže izogiba nadzorstvu. Vse pa kaže, da »Montagna prav tako kot prej fašiste tudi sedanje oblastnike oskrbuje z dvomljivimi ženskami«, tako je namreč Anni Marii povestil Piero Piccioni. Iz Genove pa se je ponudil nekdo, da bo pričal o njegovih trgovini z mamilj. Iz maščevanja proti karabinjerskemu poročilu so njegovi najboljši prijatelji Giampiero Piccioni, papežev zdravnik grof Galeazzi Lisi, prefekt Gaetano Mastrobuono, major varnostne police Francesco Cerra in drugi. V Rimu ima več tajnih stanovanj, da se laže izogiba nadzorstvu. Vse pa kaže, da »Montagna prav tako kot prej fašiste tudi sedanje oblastnike oskrbuje z dvomljivimi ženskami«, tako je namreč Anni Marii povestil Piero Piccioni. Iz Genove pa se je ponudil nekdo, da bo pričal o njegovih trgovini z mamilj. Iz maščevanja prot

Astrid se je po treh dneh počutila toliko bolje, da je mogla vstati in odpreti okno. Topel veter, ki je že polizal sneg s streh, kamor je gledalo okno njene sobe, se je zagnal vanjo, jo pobožal po licu, razmršil njen razpuščene svetle lase, ki so imeli rahel bakren nadih, v rdeči svetlobi zahajajočega sonca še bolj viden, vzvalovil je zaveso, ji razgrnil spaino srajco na prsih in mimogrede objel njen lepo deklisko telo, ki je vztrpeloval ob prvem dotiku pomlad.

Ogrnila je plašč in počakala nekaj minut, da je venter pregnal hladen zimski zrak, nasičen z vonjem po zdravilih, zakaj med debelimi stenami stare hiše je bilo hladnje kot zunaj. Potem je prezračila in povrnala posteljo, zaprla okno, pričgal električno petlico in znova legla.

Pošljena lisa rdeče svetlobe na steni se je polagoma utrnila in predmeti v sobi so se pogrenzili v rožnat mrok. Astrid je ležala na hrbtni, z rokami sklenjenimi na prsih in gledala čudne oblike rjastega madeža, ki ga je na stropu pustila mokrotina puščajoče strehe. Toplotna postelje ji je prijetno božala telo in na prsih počivajoče roke so ji vzbujale zavest tople varnosti, nejasen občutek, da ni sama, nikomur potrebna, da se sanje, ki so jo preganjale nekaj let sem, ne bodo več vrnile.

To so bile hude sanje, da leži vsa premočena in premražena z zvezanimi rokami na okroglem hladu, ki plove po vesoljnem morju. Pravzaprav se ni nikam premaknila, le ogromni valovi so jo nenehno dvigali visoko pod pepelnatovo nebo in jo nato puščali, da se je pogrezala v neizrekljivo strašne globine. Hotelo je kričati, toda glas ni bil iz njenih ust, ki so se široko razpirala v nem grozi. Najhujša pa je bila zavest, da ni nikjer nikogar, ki jo bo slišal, če bi tudi mogla vptiti.

Ko so jo prvič zbudili iz teh strašnih sanj rekel: »Ne kriči Astrid,« da ležala — dvanajstletno dekleto — na postelji dekliskega internata. Pripeljali so jo bili dan prej, po pogrebu stare tete, edinega človeka, ki jo je s spominji vezal na rožnato in sinje oštroščo, na obeta in mamo, katerih se je sicer le medlo spominjal; spominji šestletne dekllice niso bili tako jasni, da bi jih ne prekrili rezki, boleči vtisi vojnih let, vtisi dogodkov, ki so ji vzel vse razen stare, na pol slepe te, pa še njo je k življenju prikelplala samo skrb, kaj bo z Astrid. Tisto noč je prvič skrila solze. Počakala je, da so ugasnil luč in šele potem brez glasu zahtela v blazino.

TRISTAN BERNARD:

Duga Salomonova sodba

Po tisti sloviti razsodbi, s katero je modri kralj prisodil otroka pravi materi, je nastalo v kraljevem sodnem poslovanju kratko zatišje. Ljudstvo se je očitno zbaldo njenogovih modnih razsodob.

Toda nekoga jutra, ko je kralj kot po navadi stopil v sodno dvorano, je pritekel preden eden izmed sodnikov, ves iz sebe od razburjenja.

»Vsemogočni kralj,« vzkljikne sodnik, »dvoje spravnih želi priti pred vaše obliče. Pričakata se zastran neke starke.«

Ko je kralj sedel na svoj veličastni prestol (brkone darilo kraljice iz Sate), je privedej sodnik dva možaščaka

eden izmed pravdačev, z žitom je trgoval, se je oženil pred petnajstimi leti v sosednji pokrajini, potem pa, ko mu je žena umrla, se je vrnil v rodni kraj. Njegova tašča je medtem obubožila. Zato je odšla iskat zeta, da bi ji dal zavjetje in pomoči, kakor so velevali zakoni in navade.

Toda tašča je premotila podobnost imen ter obrazov, pa se je obrnila na drugega moža, ki je nihel sprejet in jo je paš posilil v njenemu zetu. Le-ta pa, nepridrjav, kskeršen je bil, je nesramno trdil, da nikdar ni bil mož hčere te ženske.

Modri kralj se za hip zamislil in si z rokami podpre glovo. Zatem dvigne glavo in pravi:

»V dokumentih, ki ste mi jih izročili, ne najdem dovolj trdnih dokazov za to, kdo se je pred petnajstimi leti oženil v sosednji pokrajini. Toda ta ženska, se mi zdi, vendarle govori resnico. Le gotova ni, kdo izmed vaju je njen zet. Da, kdo je...«

»Peklično stražo!«

Ko je straža prisla, je Salomon nadaljeval:

»Razpolovite to žensko, pa naj vsak izmed njiju vzame po eno polovico.«

»Oh, saj to je strašno,« vzkljikne eden izmed pravdačev.

»Né ugovarjam; kraljeva volja je vselej pravljiva!« pravili drugi, na obrazu pa se mu pojavi komaj opazen nasmešek zadovoljstva. »Razsekajo naj jo! Vsakdo izmed nju bo dobil svoj del.«

»Dovolj je vzkljikne modri sodnik. »Spregledal sem te! Ti si pravi zet! In ti boš dobil celo taščo.«

Te solze, ki jih je potočila skrivaj, so postavile nevidno steno med njo in tovarisce. Ostala je sama in sanje so se vračale, zdaj bolj zdaj manj jasne. Najnuje je bilo med počitnicami, ko je ležala sama med vrstami praznih postelj. Vračale so se še potem, ko je odrasla otroški grozi, ko je po peti pustila gimnazio in se šla učiti umetne obrti. Se potem, ko se je slikal njen osnutkov osamosvojila in se preselila v podstrešno sobo stare hiše z razgledom na morje rdečih strel mest, ki se je razprostiralo pod oknom.

Če se je zdaj spomnila teh sanj, so se ji zdele neznanško daljne in tuje, čeprav še niso minili trije meseci od takrat, ko je po šolskem plesu prišel k njej in ji z neznansko resnim obrazom povedal, da bi rad govoril z njo. Pustila je, da ji je držal plašč in da jo je spremil po zasneženih ulicah. Govoril je mnogo in kaže v zadrgi, zato ga je šele pred vratu vprašala, kaj ji ima povedati tako važnega. Odgovoril je z vprašanjem: »Lepi ste, Astrid. Ali vam je to že kdo povedal?«

Potem ji je hotel poljubiti roko, ona pa je zaprla vratna vsa zasopila stekla po stopnicah.

»Lepi ste, Astrid!«

Postavila je majhno ogledalo poševno na stol, da bi se videla vso, pa ni šlo. Pozorno si je ogledala obraz, mehek, pravilen oval v bakrenem okviru las, lepo oblikovane ustnice, ki niso potrebovale rdečila; izpod temnih obrvi jo je gledalo dvoje globokih temnjavačkih oči, ki so se znašli prikupno nasmehati s privzidnjivanimi zunanjimi kotički.

»Lepi ste Astrid!«

Slačila se je s pobožnostjo, ki je doslej ni poznala, njenje pametne nežne roke so se božajoče dotikale oblin telesa.

»Lepi ste Astrid!«

»Ali res? Norčujeta se!«

Sama ni vedela, da jo je samota napravila lepo, kakor napravi lepo smrek, ki raste na samem, na robov gozda, kjer ji nihče ne krati svetlobe in kjer more razprostreti veje do tal.

»Rad vas imam, Astrid!«

Naslednjega dne jo je čakal pred šolo in jo spremil do doma. In naslednjega dne spet. Ne, odurne sanje se niso bodo vrnile. Prihodnje leto bo diplomiiral pravo. Ona konča lotos.

Odprla je oči, ker dalj njenje sanje niso upale. Rješata madeža na stropu ni bilo več; znočilo se je po popolnoma. Na nasprotni steni je žarel odvzen peče. Bilo je toplo in tiso, da je slišala brumenje električnega števca in tiktaškanje ure. Ta mir se je slabu skladal s tem, kar je valovilo v njej. Hotelo se ji je vstati in iti kam, kamorkoli med ljudi, hotelo se ji je smejeti, govoriti karkoli.

Proti temu je poznala zdravilo iz časova, ko ni imela nikogar, s komer bi mogla deliti svoje težave. Prišla je luč, obesnilo kot zadnjih, sega po zajetenem zvezku, ki je branil njenje najbolj skrite misli in čustva in zapisala:

17. III. Ležala sem tri dni. Bolezen je razčasje, ki si ga zadnji dve leti nisem prevečkrat privočila, toda pot nisem hotela, da bi me videl z rdečimi očmi in od nahrada vnetimi nosnicami. Rekla sem mu, naj ne hodi k meni. Prosil me je: »Vsaj to! Ne, ne! Vem kako je, namreč, da je prav tako, a vendar ne maram predvajmo.«

Danes mi je dobro, prijetno in — tako čudno. Srečna sem, pa vendar... Morda nimam prav... Vseeno bi ga rada videla in...

Astrid je grizla svinčnik in prvič v življenju razmisljala, kako naj zapise to, kar je mislila in čutila. Bilo je tako čudno, da je slednji odložila zvezek in se predala motnemu valovanju čustev.

»Rekla sem, naj ne hodi!« To je bila poslednja misel, ki se je utrnila v njej kot zadnjega obramba pred plimno sanj in podob, ki so jo zagnile.

Zdramilo jo je rahlo trkanje, ob katerem ji je srce za hip zastalo in ji potem z novim utripom poslalo vso kri v obraz.

»On! Ni mogoče.«

Potégnila je odojo pod brado, in dahnilla komaj slišno:

»Naprej!«

Vstopil je s skesanim nasmehom in vrtel klošček v rokah:

»Oprosti, Astrid. Nisem mogel drugače... Tri dni... Oprostil!«

Primaknil si je stol k postelji in sedel. Pri tem se je nekajkrat zvedao ozrl po sobi, kakor bi v zadrgi, v trenutku, ko sta oba iskala besed, hotel najti oporo v nečem izven nju. Slednjih mi je pogled obvizel na dnevnik, ki je ležal na omarici:

»Pišeš?« je rekla. »Smem videri?«

Ne da bi čakal odgovora, je stegnil roke; toda Astrid se je dvignila, da bi ga prehitela.

»Pusti!« je kriknila. Odeja ji je zdrsnila ob telesu in razkrila vrat in ramena, preden je dosegla zvezek. Ni se zmenila za to. Ustrašila se je lastnega krika in da bi ga ublažila, je dodala mehko:

»Pozneje, potem, ko... No, tudi to ti bom nekoč dala.«

V naslednjem trenutku se je sklonil nad njo in jo

KAKO SI JANEZEK PREDSTAVLJA
»POSLEDNJI VALČEK...«

pokril s poljubi. Njen proseči: »Ne, ne, pusti me, prosim, ne zdaj!« je polagoma zamrl v nemo premikanje ustnic...«

Ko je z Astridinim ključem odpiral vežna vrata, je Beno tisto mrmral predse: »Cipica kakor vse.« Samozavestno je zaloputnil vrata in za trenutek postal na pločniku. Zadovoljen nasmej zbiralcu mu je ostal na tankih ustnicah, zasenčenih s kratko pristriženimi brki.

Sicer pa ni hotel biti krivčen: »Tri mesece je tra-jalo, tako je pomisli. »Saj niti ni tako malo.«

Spomnil se je: »Ne, ne, prosim ne... in ni mogel zadržati smeha. Vseeno je čeden kebrček... Pa poročil bi se rada... Za to pa nis renik prepozno.« Ozrl se je po vremenu, za hip ustavil pogled na svetlem pravokotniku njenega okna, ki je visel v temi pročelja in se hitro oddalil med kostanji, katerih gole veje so čudno ječale v pomladnem vetru.

Franz Geiger:

Z knežij polnovec

»Zvonec je pokvarjen. Ce boste kaj potrebovali, pokličite s hodnika. Lahko noč, monsieur...«

Stopal sem navzgor. Soba je dišala po petroleti in pasti za parket. V levem kotle poleg vrat je stala široka železna postelja, poleg ne omara, umetni kamn. Za španško steno sem odkril dve prazni vinski steklenici in kup časopisov. Bili so izvodi Paris Soira, februar 1952. Čez kamn se je nagibalo bohotno uokvirjeno ogledalo, ki je imelo polno črnih pik.

Tuje hotelske sobe dihajo v prvih urah po pustolovici in vzemirajoči ljubezni. Morda najdeš kakšno pismo v pršnjeni predlaji, fotografijo. Morda bo potrka lepa dama iz sosednje sobe obzirno na steno, ker bi rada ogenj ali je strah...«

Vrgel sem plašč na posteljo in stopil na balkon. Medtem se je zmrzlo. Hiša in dimnik so se v tej polsvetlobi počnili v nebo. Nekatera okna so bila že razsvetljena. Gledal sem malomeščansko opravo, žene, ki so pripravljale večerjo, ali može, ki so sedeči ob mizah in kadilih, čitali ali pa ručili.

Stiri nadstropja pod mano je vrvela ulica de Rochehart. Poševno spodaj sem zagledal bar s pokromanimi stoli in velikimi ogledali. Može so pili svoj aperitif in če je vrveč za hip potihnil, sem zaslil takta tanca. Vzel sem plašč in šel na balkon.

Moralo je biti enajst, ko sem se vrnil v hotel.

»Poleg vratarjeve lože je stal starejši možkar in me pričakuje po opazoval. Ko sem že stopil na prvo stopnico, me je poklical.

»Pardon, monsieur...«

Obstal sem. Negotovo me je gledal. Potem je požrl silno in rekel tiso, skoraj proseč: »Rad bi govoril z vami.«

Tako kot je rekel, se mi je zdela najnaravnnejša stvar na svetu. Se malo se nisem začudil.

»Ampak ne tu spodaj. Pojdite, prosim, k vam...«

Najbrž sem ga čudno pogledal, zakaj pomirjujoče je dodal: »Ne bojte se. Ni prvič, da grem v vašo sobo.«

Molče sta stopala, šel sem pred njim. Nekolikjan mi je bilo groza, ko sem v temi odprti vrata. Pohitel sem in priznal luč.

Neznanec bi lahko štel okoli petdeset let. Imel je shujan, siv obraz in očala, zamazana očala. Njegov dih je dusal po malisnovih bonbonih, njegova govorica je bila odsekana in hreščeca, sploh se mi je zdaj nervozan in nemiren.

»Dolžan sem vam pojasnil,« je rekla. »Prav. Povedal vam bom, kot drugim, ki sem jih pred vami v tej luknji spoznal. Pravim ji, »soba moje nesreče«. Sicer se nič spremeni. Zadnji sem bil v njej pred enim letom. Takrat je bil tu neki vinski trgovec. Recem vam, mož, ki je znal živeti. Umetnik življenja. Precej sva se gasekala. Jaz ne pretensem dosti. Drugače namreč nikoli ne pijem. Toda rad bi to zmogel. Recite, koliko je ura?«

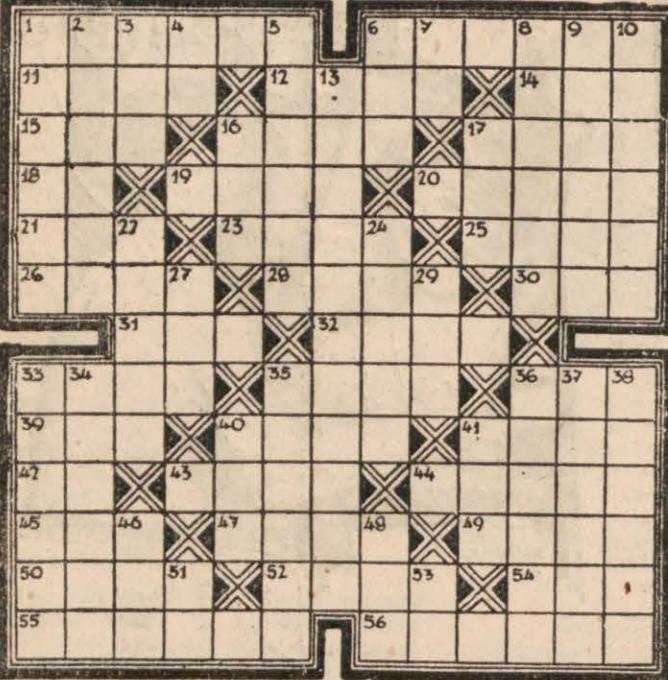
Bilo je četrtek na dvanajst.

»Dobro. Še imava čas. Danes se bom odpeljal spet v Rouen. Da ob enih in petintrideset. Ne morem pustiti službe. V Pariz sem prišel zjutraj. Včasih sem tu živel...«

Prekinil sem ga z nevoljo, kaj vendar hoče ob mene.

»Saj, saj... Skoraj sem že pri kraju. Prej sem živel tu v Parizu. Bila so moja najsrcejša

UGANKARSKI KOTIČEK

Beseda pomenijo:

Vodoravno: 1. največje kamnitno peščeno more; 6. cunja za čevlje, onuča; 11. pristanisce v severni Afriki; 12. razpoke, spranje; 14. časovne enote; 15. reka v Italiji; 16. gozdne rastline; 17. polotok v Sovjetski zvezni; 18. znak za iridij; 19. samostojen nastop; 20. okras konja (dvoj); 21. hoteno izredna nesreča; 23. angleški plemej; 25. medmet; 26. snovni delec; 28. Ibsenova drama; 30. ženske; 31. jezen, težek; 32. posoda za pepel; 33. cigareta; 35. potrebščine za razne dojavalne naprave; 36. predlog; 39. pristaže v Crni gori; 40. staroslovenska boginja; 41. izredno vroč; 42. medmet; 43. soprga, poročeni ženska; 44. nekoliko osivelj; 45. vrsta žita (srbi); 47. uživati tekočino; 49. arabski poglavjar; 50. vrsta alkohola; 52. vrsta priljubljenih bonbonov; 54. kos lesa, ki služi za vprego; 55. moderni nomadi; 56. geometrijsko telo.

Naprečno: 1. džihalni organi; 2. gora v Armeniji; 3. mitološko podzemlje; 4. okrajšava za moško ime; 5. starogrški bog; 6. sorodnik; 7. oblika pomožnega glagola; 8. sodniška komisija; 9. mesto v Armeniji; 10. naravoslovna znanost; 13. zalagati z orozjem; 16. športni uspehi; 17. pičji glas; 22. kuhinjski ščurek; 24. pritok Donave; 27. črn; 29. enote ploščinske mere; 33. prebivalec Pirenejskega polotoka v starem veku; 34. naduti, domisljavi; 35. brezobzirne, nesramne; 36. moško ime; 37. vrsta periodike; 38. pristaš ilirskega gibanja; 40. del obleke; 41. nedolžni zaimek; 46. stampilka, pečat; 48. neznanka v računstvu;

Narta
kozmetika
edina, ki vam ščiti kožo
in varuje mladostno
svežino

51. nota v solmizaciji; 53. okrajšava za evropsko državo.

PREIZKUSI SVOJE ZNANJE
Odgovori, ne da bi si pomagali s knjigami:

41. Kje je bolj mrizo: na Severnem ali na Južnem tečaju?
42. Kdo je izdelal prvi zemeljski globus?
43. Kateri planet ima največ lun?
44. Kaj je pravzaprav 1 dan?
45. Kdo je prvi dosegel Severni tečaj?
46. Zakaj Zemlja kljub privlačnosti sili ne upade v Sonce?
47. Kateri otok je največji na svetu?
48. Pri katerih živalih zvalijo mladič samci?

49. Katera evropska ptica izleže največje v katera najmanjša jajce?
50. Katera je prva znana natisnjena izvirna slovenska poštovna pesem?

ODGOVORI NA VPRAŠANJA
V PREJNSNI STEVILKI

31. Ce bi postavili vzdolž ravnika zid iz železa, bi se teža Zemlje prav nič ne povečala, saj bi material vzeli iz nje.
32. Barometer nam kaže zračni pritisak, ne pa vremena.
33. Ob začetku Bohinjskega predora leži Bohinjska Bistrica, ob koncu pa Podbrdo.
34. Zemeljska tečaja sta točki, torej nimata nobene razsežnosti.

35. Zemljini najbližji zvezda stalinca je zvezda Alfa iz ozvezja Centaurov.
36. Zemlja se vrti od zahoda proti vzhodu.

37. V zemeljski skorji je največ kisika (47 odstotkov).

38. Najvišji vrh v Gorjancih se imenuje Trdlin vrh in meri 1181 metrov.

39. Mesto Saragossa leži v Španiji ob reki Ebro.

40. Kubični meter zraka tehta okoli 1.29 kg.

TEINT BELL
kozmetična maska napravi tvoj obraz mladosten in svež.

TEINT BELL
dobri v parfumerijah.

PO PRVEM SESTANKU KOMISIJE

V sredo 10. marca se je v prostorih našega uredništva prvič sestala komisija, ki pregleduje rešitve uganskarskega nadgradnega tekmovanja »Kolikor znaš, toliko veljaš«. V komisiji sodelujejo 4 člani uredništva in 11 reševalcev kot priče v njihovi zastopništvi. Prvi sestanek je bil posvečen načelnim odločitvam in je komisija podrobno obravnavala vprašanje tujk, vprašanje besed, ki so jih reševalci sestavljali v »Zlogovnicu«, in vprašanje živali.

Upoštevajoč vse, kar je bilo pri posameznih ugankah rečeno o uporabi tujk, je komisija sklenila, da prizna le take tujke: etiketa, anoda, analiza, aria, aparata, apanja, ahata, atacheja, salva, agava, fazan, astra, atlas, aroma, ozem ali ozaza, katar, malta, kariera, laika, ananas, brešura, astma, bazar, idiotka, palma, apaševa, algebra, satan, azila, baletka, agregat, lakuš, valat, začarati, akrobati, sistemizacija, socializacija, senzacijski, dispozicijski, sistemski, zascenški, silos itd.

Ni pa priznala takih tujk: laziala, avreola, aviza, ataka, kavira, ariozona, kakava, orden, labala, galeota, alias, herolina, aulodija, bariera, galan, ažija, safiana, kaosa, lineala, aerolog, scherzo, secesionist, sukcesivnosti, sejmoskopski, cisls, cses, abscess, subsistence, sinesteziski, sklopi.

Glede pravilnosti nekaterih uporabljenih besed smo napovedali za mnenje in svet univ. prof. dr. Antona Bajca, ki nam je med drugim povedal tudi naslednje:

Beseda makao ima dvojino,

Iznajdljivi! Predlagam enotno postopek za vse tujke: ali vse priznati ali vse zavrniti.

Komisija je po daljši razpravljal v celoti osovilo profesorjev predlog in od njega odstopila le v nekaterih posameznostih. Razen dveh tretjih besed je vse take tujbe odklonila.

Zadnje načelno vprašanje, o katerem je razpravljala komisija, je bil dokončni seznam živali v uganki »Lov na živali«, kjer nam je s svojim strokovnim znanjem pomagal naš znani

umrl pingvin podobni ptič, če je vrsta ostriza, asali so neke vrste pitoni, anta je južnoameriški tapir. Sel ni dovolj: prav le smrtni sel, kar je naziv za nekega hrošča. Ovnač je rasa kunka. Cvet je lahko le v razijski cvet.

Kot je vrsta tjuhla, kallima je vrsta metulja, arni je indijski bivol. Naje ne moremo rabiti, prav je le naočarka ali kobra. List ni dovolj: prav je živi ali suhi list. Brkač ni dovolj: prav som brkač. Oz je belouška. Linar je prav. Skoč ni znano, kaj naj bi bilo. Vrsta pajka se imenuje skoček. Uj je toliko kakor ujec in to je vrsta urha.

Komisija poroča:

Dosej so bile tri seje. Pregledanih je bilo okoli 120 rešitev tistih reševalcev, ki so po lastni oceni dosegli najvišje število točk.

Najresnejši kandidat za prvo nagrado je za sedaj reševalec, ki je dosegel 2425 točk. Za naslednje najvišje na grade se poteguje 11 kandidatov z 2409 točkami. Sledijo reševalci z 2408, 2407, 2405 točkami itd.

Komisiju bo moral pregledati še nadaljnji 100 do 150 rešitev in bodo verjetno prišli v poštev za nagrade tudi reševalci, ki so dosegli 2350 do 2400 točk.

Znanstvenik in pisek znanih knjig iz življenja živali profesor Višje pedagoške šole Polenec. Na vprašanja, ki smo mu jih zastavili, nam je odgovoril tako:

Ime šilo se ne more rabiti samo, ker je prav le morsko šilo. Aj pri nas ni v rabi, ker imamo za to žival naziv trostevilčji. Bi se reklo spraviti v obliko pastile, parabolizirati dati obliko parabolice ali prilike, kodestilirati lahko pomeni desitiliti hkrati z drugo snovjo. Toda niti ene od njih nisem našel v lektarskih ali slovarčkih tujih. Weakshuk se razloži hec

Imena kakor so lili, lea, ple, cek, škrt, iek, bibi, klica, kuje, uje, sil, krak, uhar, brunda niso znana v slovenski naravoslovni literaturi.

Na podlagi tega menjava je komisija sestavila dokončno Mesto živali, ki steje sedaj 110 živali. Pri tem je priznala tudi rego in simlarna, čeprav najdemo v knjigah tudi: zelenega rega in poljski simlarna. Odločila se je, da v teh dveh primerih ne more biti dvoma, da gre za žival in za katero. Pač pa ni priznala naziva kozak, ker je prav le obrobljeni kozak.

Žena pri delu, doma in v družbi

PRALNI STROJI se uveljavljajo

KAJ JE PRI NAKUPU NAJVZNEJESE?

Na splošno lahko rečemo, da so pralni stroji vseh mogočih znakov dobr. Vašim zahtevam in pogojem pa bo ustrezal samo eden in tega morate najti, če hocete, da boste z njegovim delom zadovoljni. In če naj vam pri takem iskanju pomagamo, vas moramo predvsem opozoriti,

različna. Giblje se od 2 do 7 kg

perila, pri čemer sprejme pralni stroj tudi 25 do 70 litrov vode.)

Kaksne poklice imajo osebe,

ki sestavljajo vaše gospodinjstvo? Koliko so stare? (Ce morete prati perilo zelo različnih vrst, si boste izbrali pralni stroj, katerega delo je mogoče zlahkoto nadzorovati. Ce pa imate v pranju vedno veliko

in volnene stvari od drugih belih in barvanih, Enako boste ločili svileno perilo na barvano in belo, volnene kose na barvane in bele. Drugo belo perilo boste oddelili: krhko, lahk zase, lisasto umazano zase in ne raztegljivo zase, malo umazano in umazano zoper posebej. Barvano perilo boste zoper razdelili na tako, ki ne izgublja barve, na barvo doberajajoče in črna. Ce pogostog perete in vaša družina ni številna, seveda ne boste imeli posebno velike množine tako na posamezne kupe prebrana perila. Morda boste nekatere stvari zoper zdržali, morali boste pa paziti, ca ne boste napravili nevernarne mešanice. Eni sam barvani robec, ki ne prenesi kuhanja in ki ste ga pozabil med drugim belim perilom, vam lahko ves trud polnomi pokvari.

Nasprotno boste morda lahko določeno število posameznih kosov, ki zahtevajo enako skrb zaradi enake narave tkana ali barvanja ali zaradi enake stopnje umazanosti. Tako boste lahko združili, ce ni nevarnosti, da bi izgubilo barvo, belo volnino v svetle svilene stvari, boste perilo, ki ni zelo umazano in enako malo umazano barvano perilo, od katerega ne gre barva proč.

Pri prebirjanju boste perilo predgledali in izločili vse, kar je treba zaščiti ali zakrpati, kar ima najmanjšo luknjo. Siv, ki ga napravljeno na pravem času, lahko prepreči veliko neštečo. Ce najdete na perilu večne madeže, ki lahko med pranjem preidejo tudi na druge kose (madeže od slikarske barve, od črnila, kave, sadja itd.), jih je treba predhodno očistiti, tako da bodo kasneje med pranjem popolnoma izginili.

Avtomatni in polautomatični pralni stroji imajo svojstva ne uporabne načine in če si omislite tak stroj, se morate hrskati informirati, kako ga pravilno uporabljati. Drugi stroji dopuščajo večjo svobodo pri manevriranju, zanje ni absolutno veljavnih zakonov in metod. Izkušene gospodinje so med večletno uporabo zbrane že celo vrsto dragocenih nasvetov, ki jih v tem informativnem članku zaradi omejenega prostora ne moremo navajati. Treba pa jih popularizirati teden, ko bo pralni stroj prestopal tudi pravje način.

Končno je možna izbiro tudi glede načina sušenja: na valje ali pa na centrifugalni napravi.

... DA G A B O S T E P R A V I L N O U P O R A B L J A L I

Preden se lotite pranju, pa naj ga opravite s strojem ali z rokami, ki ga navadno operete pri enkratnem pranju.

Koliko povprečno tehta suho perilo, ki ga navadno operete pri enkratnem pranju?

(Zmogljivost pralnih strojev je

stovrstnega perila, potem vam bo bolj ustrezal avtomatični ali polautomatični pralni stroj.)

Pri izboru je važno tudi, ali imate na razpolago viri načelne vode in kakšno stopnjo doseže njena topločnost. (Ce si boste izbrali pralni stroj brez gretja, mora imeti voda, ki jo boste dovoljno iz svojega vira najmanj 85 stopinj Celzija. Sicer pa je mogoče kuriti pralne stroje z električno, običajnim plinom, butanom in propanom.)

V večini pralnih strojev se perilo lahko na željo gospodinje popolnoma skuhna (prevre), so predlagate zanj? (Na splošno so pralni stroji visoki okoli 80 do 90 cm, zelo različni pa dolgi in široki.)

Ali želite imeti premičen ali nepremičen pralni stroj? (Dobjite take, ki so zaliži, take, ki jih je mogoče premikati z drsnjem, take, ki jih je mogoče premikati na štirih koleških itd.)

Kakšen način pranjenja bo najprimernejši za vas? S črpalko ali z odtekajočim zaradi naravne tehnostne sile? (Na splošno prevladujejo taki, ki jih praznimo s črpalko, nekatere pa je mogoče izprazniti tudi na oba načina.)

Kočenje je možna izbiro tudi glede načina sušenja: na valje ali pa na centrifugalni napravi.

... DA G A B O S T E P R A V I L N O
U P O R A B L J A L I

Preden se lotite pranju, pa

naj ga opravite s strojem ali z

rokami, ki ga navadno operete

pri enkratnem pranju.

(Zmogljivost pralnih strojev je

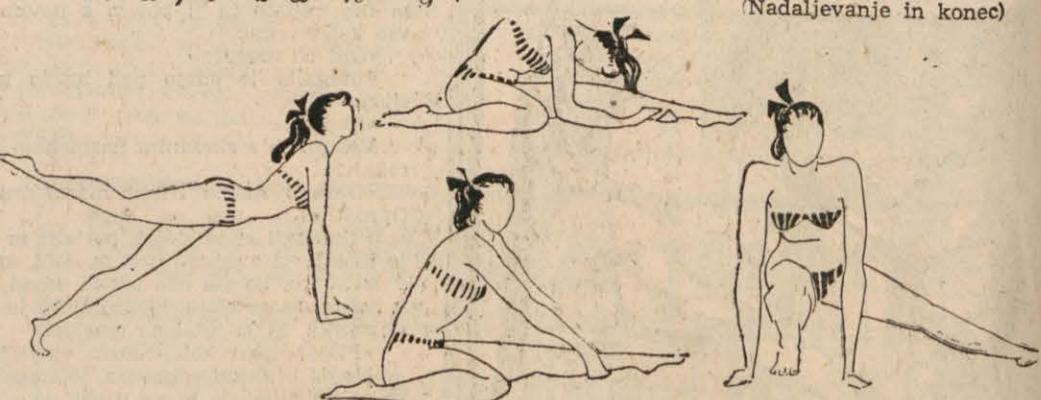
med večletno uporabo zbrane že celo vrsto dragocenih nasvetov, ki jih v tem informativnem članku zaradi omejenega prostora ne moremo navajati. Treba pa jih popularizirati teden, ko bo pralni stroj prestopal tudi pravje način.

Nadaljevanje in konec)

TELOVADBA ZA ŽENE

Vaje za noge

(Nadaljevanje in konec)

1. vaja (sl. 12)

Oprite se z nogama na roko, levo na tla. Dvignite izmenoma noge, desno iztegnite in jo objemite z obema rokama. Delajte predklone naprej, tako da se vsakič s celom dotaknete iztegnjene noge.

4. vaja (sl. 16, 17)

V sedečem položaju skrčite levo nogo, desno iztegnite in jo objemite z obema rokama. Delajte predklone naprej, tako da se vsakič s celom dotaknete iztegnjene noge.

3

ZGODBA o egyptovski kraljici Nefretete

Zagometni nasmešek lepe Nefretete je tako zelo navdušil profesora Ludwiga Borchardta, da jo je kratko in malo ukradel in odnesel v Nemčijo. To je bil po njegovih izjavah najlepši predmet, ki ga je kdaj koli našel. Gre namreč za Izredno lep barvast kip iz žgane gline, ki ga je profesor Borchardt našel leta 1913, ko je izkopaval v Egiptu. Poprsje je ležalo pod peskom skoraj 3500 let in je popolnoma ohranilo svojo izredno lepoto. Bil je to kip najlepše žene antičnega sveta, kar pove tudi njeno ime: Nefretete — »Prisla je krasotica«. In tisti, ki jo je tako imenoval, se nij zmotil, kajti njena lepota je bila takšna, da jo še danes občuduje vsak, ki ima srečo videti ta slavni kip. Skrivnostni nasmešek njenih lepih ust še bolj poudarja poduhovljeno me-

njo proti faraonu, ki je živel v veliki ljubezni s svojo Nefreteto, o čemer pričajo neštetji reliefi po raznih muzejih Evrope in Amerike. Eden prikazuje Nefretete v objemu moža-brata, drugi ju kaže v poljubu na bojnem vozu, nekaj pa jih je, ki ju kažejo v intimnih družinskih prizorih z otroki. Ob rojstvu prvega otroka — bila je dekleca, kot vseh pet, ki so ji sledile, se je mladi par odločil, da bo zapustil staro prestolnico in zgradil novo na čast bogu Atonu. Skupaj sta odpulila po Nilu navzdol in sama izbrala kraj, kjer naj bi stalo novo mesto. Samo sta postavila mehnike, med katerimi so potem začeli zidati novo prestolnico. To je bilo čudovito — za takrat zelo veliko — mesto, ki ga je krasilo nesteto palač in hramov bogu Atona. Arhitektonsko pa je bilo to morda eno najlepših mest, kar jih je poznala zgodovina človeštva. V treh letih je bilo mesto dograjeno in Akenhaton ga je imenoval Akhetaten — »Mesto odprtih obzorij«.

Tukaj je mladi par živel nekaj let, ko je faraon začel bolehati za neznano boleznjivo. Umrl je star komaj 28 let.

Nefretete si ni nikoli pomogla od silne žalosti zaradi izgube ljubljene moža. Dala si je ostridi črne lase in se zapri v najskritnejše prostore kraljevskega palade. Ostala je tam do smrti, ne da bi se le enkrat pričala na sonce. Umrla je nekaj let z svojim možem.

Zgodba po 3500 letih

»Svetlo mesto« je raziskoval profesor Borchardt in v njem našel mnogo dragocenosti. Vendar je bila največja vrednost njegovega odkritja kip Nefretete, ki je po svoji vred-

»VIDETI HOČEM DON GILA
V ZELENIH HLACAH!«

pravi dona Inés — Mila Kačičeva. Prav tako meni tudi publike, ki v pričakovanju polni dvoran. Nazadnje je od oben razočarana le dona Inés; mi smo se pa dve urri prisrčno smejni. Na sliki: dona Inés. Mila Kačičeva, poleg nje dom Pedro — Maks Furjan.

nosti in lepoti presegel vse druge umetnine takratnega Egipta. Usoda tege kipa je zelo zamiriva. Potem, ko je Borchardt ukradel kip in ga prinesel v Nemčijo, so ga po nekaj mesecih razstavili in kip je vzbudil pravo senzacijo. Približno takšno kot Milonska Venera pred stoletjem v Parizu. Egiptovska vlada je neštetokrat terjala kip Nefretete nazaj, toda Nemci ga niso hoteli izročiti in tako je ostal kamen spotike med Nemčijo in Egiptom.

Po zadnjem vojni pa je lepa Nefretete izginila. Našel jo je popolnoma slučajno neki ameriški vojak, ki je odkril nacistično skrivališče umetnin nekje na Bavarskem. Toda, tudi okupacijske oblasti niso hotele vrniti kipa egyptovski vledi, ampak so sklenile, naj se sporazumeti egyptovska in nemška vlada. Pretok je že dokaj časa, vladai pa se se nista sporazuneli in Nefretetin kip stoji v muzeju v Hessenu, kjer ga stražijo noč in dan posebni ameriški in nemški stražarji. Lepa Nefretete — Mona Liza starega veka, pa se skrivnostno smejava...

ANEKDOTA

V neki družbi, kjer je bil tudi Bernard Shaw, je neka dama menila, da je za moškega pa tudi za žensko potrebno najpamatnejše, da se čimprej poročita. Takrat se je Shaw zasmjal in rekel: »Tu vam, žal, ne morem pritrudit! Ce je ženska pametna, misli na poroko, če je pa mož pameten, je večinoma že poročen.«

KNJIGE IN LJUDJE

Ne vrnitev — temveč začetek novega

Miško Kranjc

ljudje... V drugi povesti zaživi neko okrajno središče, beremo o življenju v okrajnem magacinu, o težavah in propagu aktivistke Majde Suhadolc, ki jo začela krasti, ker se je zaljubila... »Saj vsi krajejo, ker od tako majhnih plač ne morejo živeti...« Pomagala je očetu, staremu delavcu, ki je tudi... Ah, ljudje propadajo, se mučijo z delom in moralnimi problemi in vendar so dobri in to je tisto, to je tista vera v človeka, ki opravljajo naslov Nečo bo lepše... M.-G.

POZNATE INDIOJI?

Se še spominjate, kako je sicer neverjetno neumni zadnji nemški kajzer Viljem (nesreča nemškega naroda je, da si od Bismarcka sem dovoljuje luksam samih tecev in nadutežev za voditelje) rad govoril o »rumeni nevarnosti«. Seveda, ko je že tedaj boksarska vstaja na Kitajskem s strahom prešinila starikave imperialistične kosti. Od tedaj je minilo komaj dobrih štirideset let in danes... Druga polovica dvajsetega stoletja bo pomenila s svojimi narodnoosobodilnimi gibanci vsekakor mejniki v zgodovini človeštva od preselevanja narodov sem.

Anglija se hvali, da je prinesla Indiji kot svoji koloniji dve sto let miru, toda je bil Pax Britannica na račun lakote, verske in rasne mržnje, ki jo je nežno gojila po znanem načelu: divide et impera (deli in vladaj) hkrati v združevanjem kast ter osebno v vladarsko impotentnih maharadž, da ne govorimo o njihovi rasni prevzemnosti, ki je izvzvala pri Indijskih razkrov osebnosti in manjvrednostni kompleks. To dediščino je velikodobno prepustila novi indijski državi. Razumljivo, da ne more tako sposobna vladavina v nekaj letih odpraviti nezgodnih razmer, ki so tlačile ljudstvo tisoč let.

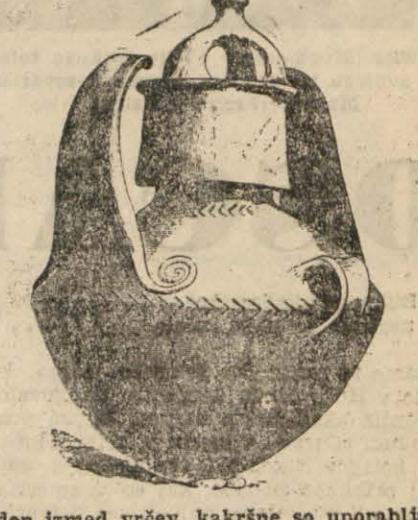
PRED VIHARJEM

Pretresljivo podobo te današnje indijske stavnosti je podal madžarsko-angliški časnikar Tibor Mende v svoji knjigi »Indi-

Usoda trojanskega zaklada

Cudno se je poigrala usoda z zakladi, ki jih je Heinrich Schliemann izkopal na teh homerskih Troje. Clovek bi skoraj ne verjel, da je osivel raziskovalec Troje, Miken in Tirinta svoje arheološke zaklade, ki so po vrednosti in pomembnosti daleč prekašali njegove denarne milijone, zmanj ponujal v nakup vladam raznih dežel, grški, francoski in celo ruski in danti Anglija ni znala oceniti edinstvene priložnosti, da prevzame v varstvo dragocenosti, ki jih je, po Schliemannovem mnenju, posvetila roka junakov iz Ilijade: Agamemnona, Priama, Hektorja, Helene... In vendar jih je Schliemann ponujal za naravnost smešno nizko ceno; Petrograd, mesto, kjer si je Schliemann v mladosti pridobil kot trgovce veliko premoženje, bi lahko postal lastnik zaklada, ki se mu je čudil ves znanstveni svet, za borih 50, da celo za 40 tisoč funtov. Okoliščine so nato pripomogle, da je večji del zbirke končno po mnogih stranopitih pristal v berlinskem Muzeju za predzgodovino in prazgodovino, kajti nemškemu zdravniku Virchovu, največjemu antropologu svojega časa, je končno uspelo, da je izposloval prijatelju Schliemannu častno članstvo v nemški Antropološki družbi in berlinsko častno meščanstvo, kar je tega nagnilo, da je zbirko prepustil Nemčiji.

Eden izmed vrčev, kakršne so uporabljali v hiši trojanskega kralja Priama:

Eden izmed vrčev, kakršne so uporabljali v hiši trojanskega kralja Priama:

Bononi za trojansko zlato

Toda kmalu je berlinskim muzealcem prišla na uho govorica, da bi v okolici Lebusa vendarle še lahko rešili nekaj trojanske keramike. Neka znanstvenica je sicer dobita dovoljenje, da Lebus preiše, toda vzhodnonemške oblasti je pri tem delu niso prav nič podprle. Zato si je pomagala, kakor je vedela in znala. Oskrbeli so jih 50 funtov bononov ter z njimi pridobila otroke, da so ji začeli znašati keramiko, ki so jo prebivalci naročali v gradu. Toda otroci so kmalu našli način, kako si lahko pridobije čim več sladkarj. Če je bil kak keramični kos še nepoškodovan, so ga preprosto razblipali, potem pa prinašali posamezne črepinje in tako prejeli dvakrat ali trikrat več bononov. Vendar ni manjkalo tudi celih kosov, kajti praktični Lebuščani so posodje, iz katerega so jedli in plili starci Trojanci in člani kraljeve rodbine Atridov porabljali, za svoje vsakdanje potrebe! Toda prav zaradi tega je vsaj del nenadomestljive zbirke uspelo rešiti.

Za srečo v zakonu!

Znanstvenica pa je odkrila še nekaj hujšega. Ko je Nemčija propadla, se preživelim prebivalcem Lebusa še sanjalo ni, kakšne vrednosti hraniijo zabolj z lončevino, ki so jih našli na gradu. Živiljenje se je povračalo spet v stare tirkice in na predvečer neke poroke so fantje prilevki pred vrati ženinove hiše polno cizo trojanskih urn in amfor ter jih med veselim vriskom razblipali mlademu paru v srečo. Če je to prineslo mladoporočencema res toliko sreču kot znanstvenikom žalosti, potem bosta pač najsrcenejša začonka na svetu.

Knjižnica humorja

Eno izmed najzanimivejših knjižnic na svetu ima nedvomno BBC, britanska radijska družba. V neštreljivih predstavah je tu spravljeno več kot milijon šal, anekdot, namigoval, domislic itd. v vseh jezikih. Samo šale o tačnah napolnjujejo 35 predalov. To pa ni pravzaprav še nič proti oddelku »Vojski in armada«, ki imajo kar 272 predalov.

Knjižnico humorja so ustanovili pred približno 15 leti. Knjižnici so seveda pravji »izvedenci« humorja. Ugotovili so, da so nemški »vici« zelo mili, medtem ko znajo biti francoski ostri, žgoči in hudobni, ameriški pa so vedno brutalni, cincitični itd.

Se večjo zbirko humorja pa ima baje sloveči ameriški komik Milton Berle. Za njio pravijo, da je največja takška knjižnica na svetu. V pred ogromnem zavarovalnim omara hranil Berle kar 900.000 kartotičnih listov, ki vsebujejo milijone šal, anekdot itd. z vsega sveta.

ANEKDOTI

V neki družbi so vprašali Alexandra Humbolta, velikega naravoslovca, kaj meni o premikanju mize pri špiritističnih sejah.

»O, nič posebnega! Najbrž si pač misli: Pametnejši odneha.«

Angleški dirigent Sir Thomas Beecham je imel kaj slabo mnenje o svojih rojakih — vsaj kar se glasbe tiče.

»Občutljivo posluša, kot bi jedlo,« je rekel nekaj.

»Slaba ali dobra glasba, to mu je vseeno kot recimo dobra ali slaba hrana. Ima velik appetit, toda malo okusa.«

Cetrtek, 18. III. 1954.

Črni filmski dogodki

Prewitt (Montgomery Clift) poskuša toljiti svojega na smrt pretepenega tovarša Maggia (Frank Sinatra).

Alma (Donna Reed) se trudi, da bi dosegla Prewittov odpor do vojaškega rokodelstva.

OSCAR 1954

Bitka za akademske nagrade se je že začela

in „Od tod do večnosti“

Samo še nekaj dni je do 25. marca, ko bodo v Hollywoodu razglasili zmagovalce letošnjih akademskih nagrad, ki jim pravijo tudi »Oscar«. V bistvu je izbira le mnenje kolegov o kolegih, vendar nam daje vsaj približno podobno, kaj so v ameriški metropoli med letom najboljšega ustvarili.

Prepriprave so vsako leto obsežne. Nad 12.000 članov raznih organizacij, podjetij itd. iz vse Amerike pošlje svoja mnenja, ki seveda ne ostane brez vpliva na končno odločitev žirije. Tako je hollywoodska Knjižnica akademije, kjer je »glavn stans novinarjev, že nekaj tednov pred odločilnim dnem prizorišče napetega pričakovanja in ugibanja. Odločitve so tako rekoč že v »zraku« — in presenečenja redka.

Vse kaže, da bo izbira letos precej težka. Iz liste predlagancev smo izbrali po pet »kandidatov«, ki imajo največ upanja na zmago.

Od filmov so — po abecednem redu — title: »Od tod do večnosti« (From here to eternity), »Julij Cezar«, »Oblačilo« (The robe), »Rimske počitnice« (Roman holly-

day), »Moj dobar priatelj Shane« (Shane). Najboljši režiserji so: Fred Zinnemann (Od tod do večnosti) Charles Walters (Lili), William Wyler (Rimske počitnice), George Stevens (Shane), Billy Wilder (Stalag 17).

Za najboljše igralce tega leta veljajo: Marlon Brando (Julij Cezar), Richard Burton (Oblačilo), Montgomery Clift (Od tod do večnosti), William Holden (Stalag 17) in Burt Lancaster (Od tod do večnosti).

Za najboljše igralke pa: Leslie Caron (Lili), Ava Gardner (Mogambo), Audrey Hepburn (Rimske počitnice), Deborah Kerr (Od tod do večnosti) in Maggie Mc Namara (Meseč je moder).

Sledijo še kandidati za stranske vloge, fotografijo, glasbo, scenarij, kostume, dokumentarni film itd.

Naravnost fantastičen je rezultat glasovanja za film »Od tod do večnosti«, ki ima skoraj v vsakem oddelku liste svojega kandidata. Menijo, da bo pobral celo vrsto Oscarjev — zato nekaj malega o njem.

Tako piše ugledna ameriška revija »Time«: Ta film je na našo javnost nekaj posebnega, ker se je odtrgal od povprečnega in pri nas tako udomačenega šabloniziranja značajev in je prešel celo pregrado, ki jih sicer postavlja cenzura.

Filmanje romana Jamesa Jonesa se je morda prav zato posrečilo, ker to sploh ni roman v navadnem pomenu besede — marveč ponosenec znakev. Vsak bralec je videl v njem nekaj drugega, vsi pa so vendar občutili, da je to resnična, pretresljiva podoba ljudi, ki jih je vojna zgneta na ozek prostor poveljujočih in poslužnih.

Scenarist Daniel Taradash je iz knjige rešil surov diamant, ki ga je režiser Fred Zinnemann obrusil v pravi briljant. Maršikaj je seveda drugač, kot je avtor zapisal — toda kamera je videla osebe te drame jasneje od njega in kljub temu ni vsljiva.

Močnejše kot avtor se je scenarist posvetil vojaku Robertu Prewittu, ki šele na Havajih zve in občuti, da ne sme več poteti, kar bi želel. Ko ga namreč njegov kapetan, velik priatelj boksanja, hoče pridobiti za svoje moštvo in Prewitt o tem ne mara nič slišati — se začne. Kapetan je hud in ukaže oficirjem, naj temu primerno z njim ravnajo. Kajti kapetan ne ve, da Prewitt nikoli več ne bo boksal, ker je po nesreči vzel vid svojemu nasprotniku. Pa tudi, če bi vedel...

Vojak meseca in mesece potrebitljivo prenaša kazni vseh vrst, goljufuje in podtira

kanja. (V filmu mora kapetan svoje ravnanje plačati z odhodom s položaja — v knjigi je za to povisan.) Toda težki čas mu lajsa gremko-lepa ljubezen do lahke ženske z navidezno moralno. Poleg te ljubezni je strastno srečanje seržanta Wardena in kapetanova žene. Nato tragična zgodba vojaka Maggia, Prewitovega priatelja, ki ga brutalni dežurni oficir do smrti pretepe pa ga Prewitt tragično maščuje. Japonski napad na Pearl Harbour — 7. decembra 1941 — pada z vsemi svojimi strahotami kot kuga na kup te človeške nevreč.

Vsi trije glavni igralci — Montgomery Clift (Prewitt), Burt Lancaster (seržant Warden) in Frank Sinatra (Maggio) so pokazali najboljšo igro svoje kariere. So naravnji, človeški in dajejo tudi za povprečno podobno povprečnega človeka sluttiti močno in veliko osebnost.

Donna Reed je kot žena dvomljive morale prepričljiva in Deborah Kerr sme biti spremembno enkrat strastna in prikupna kapetanova žena.

Režiser pravi o njih, da se mnogo bolj obnašajo, kot igrajo — kar srečamo tudi v negovih prejšnjih filmih (n. pr. »Točno opoldne«). 46-letni Dunajčan Zinnemann je bil včasih snemalec, ki je s prav tako večročno vodil kamero kot zdaj svoje igralce.

Ta film je to, čemur pravijo v Hollywoodu »a big picture« — velik film. Toda poskuša biti še več — povedati hoče resnico.

Kakor zmeraj ob začetku novega leta so tudi letos časopisi in strokovnjaki sestavili vse mogoče in nemogoče lestvice filmskih igralcev in igralk. Britanska filmska revija »Picturego« je eni svojih zadnjih številk našla nekaj najbolj črnih dogodkov v filmskem svetu lanskega leta: popoln padec Garyja Cooperja, ki je po sijajnem uspehu v filmu »Točno opoldne« pokazal zelo slaboto igrah v »Svetovnem raju«, nato uspeh angleškega filma »Berška opera«, ki je po mnenju lista tipičen primer, kako opero ne sme biti filmana; nazadovanje komikov Martina in Lewisa, ki sta bila leta 1952 na celu tabeli najpopularnejših igralcev v Ameriki; in naposlед poroka Rita Hayworth s popevkarjem Dickom Haynesom, ki so jo producenti izrabili v reklami, ki nimeni, je pa igralkinji popularnosti od silskodoval.

Isti list je vpravil svoje bralice tudi, katere igralke in igralci bi še želeli videiti in katerih ne več. Med onimi, ki bi jih še radi videli, je na prvem mestu Mario Lanza, nato Larry Paris (videli smo ga v »Škotski krvki« in Judy Garland v »Veliki diktatoru«).

Oba zadnjina igralci sta

ostala nepriznana, čeprav zadnja leta nista več prisotni. Poleg je osutnila komisija za protišmerni dejavnosti, Garlandova pa je pretrpel težak živeli zlom.

Robert Michum, Errol Flynn, Betty Grable, Zsa Zsa Gabor, Rita Hayworth, Jane Russel, Victor Mature in Gary Cooper pa so igralci, ki jih udeleženci ankete ne želijo več videti.

Neki drugi list pa je objavil listo 10 igralcev, ki bi jih bilo treba za vsako ceno spodbuditi povabiti na snemanje. To so: Norma Shearer,

Alice Fay, Greta Garbo, Margaret O'Sullivan, Luise Rainer, Jeanette McDonald, Ronald Colman, Betty Field, Susan Forster in Henry Fonda.

Ceprav ta malična niso izraz vseh ljubiteljev filma v svetu, so klub temu zanimali in morda tudi precej točna. Najbolj staren odgovor je najbrž tole optimistično mnenje nekega bralca, ki je zapisal: »Ni umetnosti, ki bi mogla zavzeti mesto filma. To so: Norma Shearer,

Rita Hayworth

Rita Hayworth kot miss Sa die Thompson v istoimen skem filmu po Maughamo vi noveli Dežka.

Alice Fay, Greta Garbo, Margaret O'Sullivan, Luise Rainer, Jeanette McDonald, Ronald Colman, Betty Field, Susan Forster in Henry Fonda.

Ijev filma v svetu, so klub temu zanimali in morda tudi precej točna. Najbolj staren odgovor je najbrž tole optimistično mnenje nekega bralca, ki je zapisal: »Ni umetnosti, ki bi mogla zavzeti mesto filma. To so: Norma Shearer,

Naša Jana

LJUDSKI MAGAZIN CELJE

NAVEČJO IZBRO KAMGARNOV ZA ŽENSKE KOSTUME IN MOŠKE POMLA DANKE OBLEKE ZLASTI PA VOLNE NEGA BLAGA ZA ŽENSKE POMLA DANKE PLASKE PO UGOHODNI CENI

www.misscelje.si

www.misscelje.si